

„A maroknyi közösség összetartó ereje a segesvári magyarság legfontosabb aduja. Ezt nem a politikusok mondják, hanem maguk az érintettek: tanárok, diákok és szülei. A magyar tagozattal is rendelkező Mircea Eliade Főgimnáziumban nem csak helyi és környékbeli diákok tanulnak, Brassó, Hargita és Szeben megyéből is érkeznek.”

TARTALOM

6. magánterület

Új év, új kezdet –
László Noémi írása

10. tanárszemmel

Tündéri kisgyerekből
kegyetlen harmadikos –
Mihály Gyopár-Henrietta
írása

14. tanterem

Gyereksarok: színi kör
kicsiknek

18. láthatár

Szülők Akadémiája:
hiánypótló előadások
Szatmáron

19. lélekjelenlét

Konkrét tippek
a hatékony tanuláshoz

22. magánterület

Lecseng az ünnep. Hová
kerül „a legtrendibb”? –
Bogdán Emese írása

23. hivatalos

1. diákszemmel

Szívvel-lélekkel a kolozsvári
magyar diákságért –
Gebe Zoltán írása

12. láthatár

Múlt és jelen egyformán
„levegőhöz jut” a 45 éves
Szívárványban

16. láthatár

Elgondoltató film az
oktatási rendszer kisebb-
nagyobb hibáiról

3. portré

Nagy Gabriella margittai
igazgatónő kihívásokról,
megvalósításokról –
Szucher Ervin írása

15. láthatár

Természetjáró gyerekek igazi
túrákon

20. szülői szemmel

Zene a fülnek, léleknek
és a... nőiességnek –
Bartha Réka írása

7.

A kis közösség nagy ereje Segesváron

FOTÓ: SEGESVÁRI MIRCEA ELIADE FŐGIMNÁZIUM

Kedves Olvasóink!

A 2024–2025-ös tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreatívfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősege

Kiegészítő tananyag
a középiskolai
oktatásban

emt.ro/vilaghirumagyartudosok

web: www.emt.ro
e-mail: emt@emt.ro
tel.: +40-744-783237

FIKA

különszám

Világhírű magyar természettudósok élete és munkássága

Petőfi
Kulturális
Ügynökség

FIT/00087/2023

Erdélyi Magyar Műszaki
Tudományos Társaság

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatatas

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg a Magyar Közoktatást a 2025-ös évre is!

www.communitas.ro/mkorendeles

Szívvel-lélekkel a kolozsvári magyar diákságért

Szántai Hanna, a kincses városbeli Báthory István Elméleti Líceum végzős diákja közel egy éve tölti be a Kolozsvári Magyar Diáktanács elnöki posztját. Leköszönéséhez közelítve elmondhatja magáról, hogy rengeteg tapasztalatot gyűjtött az elmúlt évek során, és szívesen avatott be minket a szervezet működésének hátterébe.

– Mióta vezetted a Kolozsvári Magyar Diáktanácsot (KMDT), és röviden hogyan lehet összefoglalni a tevékenységeket?

– Tavaly február óta vezetem a szervezetet, azt megelőzően egy évig voltam elnökségi tag. A KMDT-nek megyei diáktanácsként létfontosságú dolga az érdekképviselés, az iskolai diáktanácsok összefogása és a közöttük való jó kapcsolat kialakítása. Ezenkívül lényeges feladatunk, hogy a Kolozs megyei diákságot is valamilyen szinten összefogjuk, és közösségkovácsoló rendezvényeket szervezzünk nekik.

– Gondolom, az eseményeitek nagy szervezői munkát igényelnek. Mivel ti magatok is diákok vagytok, nem lehet könnyű tanulás mellett ezeket összehozni. Hogyan tudjátok hatékonyan megoldani ezt a szervezést?

– Emberfüggő, hogy ki mennyire tud mindkét téren helytállni. Sajnos mindegyikben romlanak a jegyeink az iskolában, főleg akkor, amikor ifjúsági diáknapiakat szervezünk. Az rengeteg időt és energiát vesz igénybe. Olyan rendezvényről beszélünk, amelyre hetekkel, hónapokkal a kitűzött dátum előtt el kell kezdenünk készülni. Idővel meg lehet találni az arany középutat, hogy az iskolában és a szervezésben is egyaránt jól teljesítsünk. Egyeseknek könnyen, másoknak nehezen megy ez.

– Melyek a legfontosabb rendezvényeitek, és milyen kérdésekkel szoktak fordulni a diákok?

– A legfontosabb az előbb említett diáknapiak. Idén a résztvevők számát nézve rekordot döntöttünk, összesen 1025-en voltunk. Ezenkívül a magyar nemzeti

A KMDT fő célja összefogni a Kolozs megyei diákságot, és közösségkovácsoló rendezvényeket szervezni a számukra

ünnepek alkalmából is szervezünk eseményeket, március 15-én és október 23-án. Ami az érdekképviselésről, hálá az égnek, már nem vagyunk abban az időszakban, mint tizenhét évvel ezelőtt, amikor a diákoknak nagy szüksége volt arra, hogy képviseljük őket. Manapság nem kapunk olyan sok kérést, általában azt szokták kérdezni tőlünk, mit tehet meg egy tanár vagy egy diák, szóval a jogaikkal szeretnének tisztában lenni. Tavaly rendeztünk is egy külön gyors-talpalót ezzel kapcsolatban.

– A kommunikáció egyébként mennyire könnyű a diákokkal, általában könnyen értesülnek az eseményeitekről?

– Ez generációfüggő, én három éve, a lici elkezdése óta vagyok tagja a diáktanácsnak, ez idő alatt sikerült megfigyelni a különbségeket. Régebbi társasjáték-esteket tartott az akkori vezetőség, ma már viszont ez nem kelendő. Kevésbé fogta meg a kilencedikeseket ez a program, de a mostaniakat valamivel jobban érdekli. A koronavírus néhány éve teljes leállást jelentett az események terén, ennek ellenére a diákok hamar visszazoktak a rendezvényeinkre.

– Milyen volt közvetlenül a járvány után KMDT-tagnak lenni? Gondolom, számos kihívással kellett szembenézniük.

– A koronavírus idején még nem voltam tag, de az akkori elnökségtől tudom, hogy nekik mindent a nulláról kellett újrakezdeni, beleértve az alapszabályzatot és a rendezvények szervezését. Korábban a gyűléseket is Zoomon keresztül tartották, tehát nehéz volt nekik viszszaélni a való életbe. Nekünk már azért könnyebb dolgunk volt, amikor átvettük a vezetést, több dolog visszajött már addigra.

– *Hogyan zajlik nálatok a tagtoborzás, a különböző iskolai diáktanácsokból kerültek ki?*

– A KMDT-nek van egy hétagú elnöksége, az elnökön kívül van külön ügyvezető elnökünk, aki a pénzügyekkel foglalkozik, médiareferens, titkár

Idővel meg lehet találni az arany középutat, hogy az iskolában és a szervezésben is egyaránt jól teljesítsünk. Egyeseknek könnyen, másoknak nehezen megy ez.

és három olyan elnökségi tagunk, akiknek ügyintéző, érdekvédelmi és hasonló szerepeik vannak. Ezenkívül van a cenzori bizottság, amelynek páratlan számú tagból kell állnia, annak érdekében, hogy döntésképes legyen. Ennek tagjai a korábbi elnökségből kerülnek ki. Általában úgy lehet csatlakozni hozzánk, ha valaki a barátaival eljön, és megtetszik neki az egész. Csatlakozás esetén négy gyűlés után válhat valaki szavazásra jogosult taggá.

– *Mennyi ideig maradhat valaki a vezetői pozícióban, milyen gyakran van váltás?*

– Mindenkinek egyéves mandátuma van. Ha valaki már kilencedikes korában része lett az elnökségnek, akkor újra és újra jelentkezhet, akár tizenkettedikben is, de az nem ajánlott az érettségi miatt. Rengeteg feladattal kell a szervezeten belül foglalkozni, volt már olyan, aki ezt bevállalta, mert a helyzet megkívánta.

– *Milyen kérdésekről szoktatok szavazni?*

– Szavazni elsősorban a közgyűléseken szoktunk, ezenkívül az elnökség és a tagok többsége is kezdeményezhet küldöttgyűlést. Rendszerint februárban szavazzuk meg az alapszabályzatot, döntünk a lemondásokról és a következő elnökség összetételéről. Ezenkívül tagságikat fogadunk el a tagszervezetektől, vagyis az iskolai diáktanácsoktól. Emellett van egy pénzügyi beszámoló is, amit megosztunk a résztvevőkkel, és átbeszéljük az elmúlt évet.

– *Rátérve az iskolákkal való kommunikációra, Kolozsváron nem nehéz megszámolni a magyar nyelvű tanintézményeket. Sikerül-e ezeket az iskolákat egyenlő arányban elérni, megszólítani a tevékenységetekkel?*

– Ebben az évben azok részéről is nyitottságot érzékelünk, akiket korábban nehezebb volt megszólítani. Eddig Báthory, az Apáczai és a János Zsigmond részéről tapasztaltuk azt, hogy KMDT-szinten előretörnek. Kellemes meglepetés volt számunkra, hogy szinte minden suliból jöttek tagok, zeneiskolások is járnak rendezvényeinkre, a gyűlésen pedig a Brassaiól és a Waldorfból is többen részt vesznek. Ez a kérdés is évfolyamfüggő egyébként, folyamatosan változik a helyzet ezen a téren.

– *Az érdekképviselő kapcsolatán említetted, nincsen manapság akkora szükség rá a diákoknak, mint tizennyolc éve, az alapítás idején. Ez azt is jelenti, hogy ritkán éri őket olyan sérelem az iskolában, ami miatt szükségük lenne a kiállásra és védelemre?*

– Ha szükségük lenne védelemre, vélhetően hozzánk, a saját diáktanácsukhoz vagy a MAKOSZ-hoz fordulnának segítségért. Természetesen mindig vannak és lesznek olyan dolgok, amelyekkel a diákok nem fognak egyetérteni, viszont abban bízom, stabilizálódik ez a jelenlegi helyzet. Ma már a tanárok is elfogadóbbak a tanulókkal, mint annak idején. Diákként is úgy veszem észre, egyre kevesebb olyan dolog van a tanügyben, ami sértené a jogainkat. Ha esetleg mégis olyan történik, mi kiállunk az ügy mellett, de szerencsére egyre ritkábban fordulnak elő ilyen esetek.

– *A jelenlegi működési formátok mellett van-e olyan terv, amelyet a közel jövőben meg szeretnétek valósítani?*

– Mivel én leköszönés előtt állok, azt mondhatom, hogy nem maradt olyan tervünk, amely nem valósult volna meg. A következő elnökségnek lehetősége lesz ötletelni, számomra lezárul ez a gyönyörű korszak, ami végigkísérte a lícis életem meghatározó részét. A KMDT jövője az utódainkon fog múlni, általában mindenki hatalmas célokkal és szervezési tervekkel kezdi el az évet. Idővel rájön az ember, hogy ott van neki egy matekfelmérő, a felelés, a folyamatos tanulás, amire szintén időt kell szánnia. Néha nehéz megvalósítani, amit akarunk, de a legeslegnagyobb erőt és kitartást kívánom a szervezetnek a jövőre nézve.

Az évek során sírtunk, nevettünk együtt, ki akartunk ugrani és visszamászni az ablakon. Nagyon sok tapasztalattal lehet itt gazdagodni, amit felnőttkorban felhasználhatunk.

– *Mi fog neked a leginkább hiányozni az egészből?*

– A közösség. Az, hogy van egyfajta rendszer az iskolai életben, például, hogy minden kedden 6 órától gyűlés van, a tagok kapcsolatot alakíthatnak ki egymással, és rengeteg élménnyel gazdagodhatnak. Az évek során sírtunk, nevettünk együtt, ki akartunk ugrani és visszamászni az ablakon. Nagyon sok tapasztalattal lehet itt gazdagodni, amit felnőttkorban felhasználhatunk. Bátorságot, önbizalmat adott nekünk. Bármennyi nehéz pillanatot is okozott számomra a DT, mindenkit arra biztatnék, hogy csatlakozzon, főleg, ha szereti az embereket, a közösséget és Kolozs megyét. Tényleg megéri.

GEBE ZOLTÁN

zoli.gebe@proton.me

Nagy Gabriella margittai igazgatónő kihívásokról, megvalósításokról

A maga több mint ezerszázas diáklétszámával a tizenhárom esztendővel ezelőtt létesített margittai Horváth János Elméleti Líceum nem csak mennyiséget, minőséget is jelent a térség anyanyelvű oktatásában. A kisváros egykori Fő utcájában működő magyar tannyelvű iskola igazgatónője, Nagy Gabriella úgy véli, aki tanul, az Értől akár az óceánig is eljuthat.

– Ma már természetes egy margittai magyar család számára, hogy gyermekét óvodától az érettségiig a Horváth János Líceumba járattja. Viszont nem volt ez mindig így. Mekkora munka előzte meg a 2011-es iskolaalapítást?

– Hosszas és hatalmas. Már a 90-es évek elején léteztek próbálkozások, amelyek hol helyi, hol megyei, más-kor meg központi szinten akadtak meg. Igény az önálló magyar iskolára már a rendszerváltás után mutatkozott, de a csillagok mintha soha nem úgy sorakoztak volna, ahogyan mi akartuk. A fordulópont valamikor a 2000-es évek má-

A fordulópont valamikor a 2000-es évek második felében volt, amikor az akkori vegyes tannyelvű tanintézmény kicsengetési ünnepén a díjazott éltanulóinkat a román tömeg kifütyülte.

sodik felében történt, amikor az akkori vegyes tannyelvű tanintézmény kicsengetési ünnepén a díjazott éltanulóinkat a román tömeg kifütyülte. Az eseményen részt vettek vezető politikusok is, akik azon a nyári napon végre meggyőződhetek követelésünk jogosságáról.

– Margitta azon egykori magyar többségű városok közé tartozik, ahol mára átbillent az etnikai egyensúly. Ezt menyire sínyli meg az iskola?

– Nagyon hiányoznak a '89-es fordulat után kivándorolt fiatalok gyermekei.

És míg ezelőtt harminc évvel a mieink tömegesen hagyták el a várost, a románoknál a múlt rendszerben elkezdődött beköltözési hullám folytatása volt észlelhető. Így, a számadatokat tekintve – tetszik, nem tetszik – a magyarság leszálló ágban van. Ezelőtt harminc évvel Margittán nagyon jó magyar tagozat működött, diákjaink nemcsak az országos, a nemzetközi tantárgyversenyeken is kiválóan teljesítettek.

– Azzal, hogy a román tannyelvű iskola bizonyos szempontból esetleg erősebb lenne, nem szippant el magyar diákokat?

– Aki azzal a céllal íratja csemetéjét román óvodába, hogy tanulja meg az állam nyelvét, jobbára előkészítő osztályba sem hozza át magyar tagozatra. Körülbelül fele-fele az arány. „Meggyszokta és megszerette a közösséget a kicsi” – ezzel szokták indokolni döntésüket a szülők. Kilencedik osztálytól már elenyésző azok száma, akik tagozatot váltanak. A tavaly egyetlen fiú ment át román tagozatra, mert ő rendőrakadémiára készült. Pedig ott a magyar anyanyelvű diákoknak külön helyeket tartanak fenn, de hadd ne ragozzam tovább ezt az esetet. A helyi tűzoltóság parancsnoka például Bukarestben tanult úgy, hogy azelőtt nálunk érettségizett. Szóval vannak esetek és esetek. Az Értől el lehet jutni az óceánig, csak tanulni kell – ezt szoktam mondani.

– Az Érmellék része az aránylag közeli másik két városcája, Székelyhíd és Érmihályfalva is. Hogyan sikerül boldogulni ebben az aránylag kis háromszögben?

– Úgy sikerült kigondolni a három központ kínálatát, hogy kiegészítsük egymást, ne pedig versenyezzünk egymással. Amúgy nem jellemző, hogy a margittai gyermek Székelyhídra vagy Érmihályfalvára menjen iskolába, mint ahogyan ennek a fordítottja sem valószínű. Csak az a szülő vagy diák gondolkozik, hol kezdje a kilencedik osztályt, aki ebben a háromszögben valahol félúton

De minthogy azok a fiatalok, akik ide járnak, az utcán kallódjanak, inkább tanuljanak szakmát, aminek majd hasznát vehetik. A kicsengetést megelőző tanár-diák közös szerenádra az asztalra kerülő finomságokat a pincérnek és szakácsnak tanuló szakiskolásaink készítették.

lakik. Nagyon jó a viszony mindkét iskolával, melyeket partnereinknek tekintünk. A három település tanintézménye közül a mi iskolánk a legnagyobb, hisz 1150 körül mozog a diáklétszám. Nyolc óvodai és napközis csoporttal rendelkezünk, 11 elemi, 13 felső tagozatos, 11 líceumi és 6 szakiskolai osztállyal. A felnőttoktatás két osztályban folyik.

– Kezdjük a végeről, a felnőttoktatással. Komoly igény mutatkozott erre?

– Úgy gondoltuk, hogy egy alternatívát kell kínálnunk azoknak, akik valamilyen okból kifolyólag nem

szeretnének vagy nem tudnak egyetemi oktatásban részt venni. Ennek általában két oka lehet: az egyik az anyagiak, a másik a sikeres érettségi vizsga hiánya. Mint köztudott, a kétéves nappali posztliceális képzésben való részvétel mindössze a líceum elvégzéséhez kötött, érettségi diplomához nem.

– Gondolom, hogy az évfolyamok egy része tanulni szeretne itt, a másik felének meg csak az oklevélre van szüksége...

– Ez valóban így van, körülbelül fele-fele az arány. Aki alapjában lelkiismeretes, a felnőttképzésben is lelkiismeretes

Inkább magánórakkal pótolják azt, amit esetleg mi nem olyan szinten nyújtunk, mint egy nagyváradi vagy debreceni iskola, de akkor sem kockáztatnák, hogy gyermekeik valahol a távolban hányódjanak, elkallódjanak.

marad, és érdekli a tananyag. Más meg ugródeszkaként tekint a posztliceális képzésre. Embere válogatja.

– Az elemi osztályokban a hagyományosan kívül alternatív oktatást is biztosítanak?

– Igen, vannak úgynevezett step by step osztályaink, ahol a tananyag ugyanaz, mint a hagyományos osztályokban, csak az oktatás szerkezete különbözik. Ennek komoly hagyománya van Margittán, még a 90-es években sikerült elindítani, és a szülők egy része azóta is igényli. Nagyobb kiadással jár, de fel sem merült, hogy költséghatékonysági szempontokat vegyünk figyelembe. Elvégre az iskola van a gyermekekért és szüleikért, nem pedig fordítva! Felső tagozaton általában két párhuzamos osztályt indítunk, de vannak népesebb évfolyamok is, amelyeken három csoportba osztjuk a diákokat.

– Hány osztály indul a középiskolában?

– Van évfolyamunk, amely három líceumi és két szakosztállyal működik, de ez kivételes eset, általában két-két osztályt sikerül indítanunk. Azért többet, mint az általános iskolában, mert kilencediktől számos vidéki tanuló bejön tanulni Margittára.

– A helybéli gyerekek közül sokakat íratnak szüleik Nagyváradra vagy Debrecenbe színvonalasabbnak vélt iskolákba?

– Tudunk néhány esetről, de Margittán ez nem számít jelenségnek. Közel vagyunk a határhoz, de nem annyira, mint például Nagyszalonta, Székelyhíd vagy Érmihályfalva, ahonnan elég sokan járnak át magyarországi iskolákba. Tőlünk évente két-három gyerek próbál szerencsét, de olyanok is akadnak, akik rövidebb vagy hosszabb idő múlva visszatérnek hozzánk. Nagyváradra azok mennek, akik művészeti vagy felekezeti iskolában szeretnék folytatni a tanulmányaikat, netán olyan szakosztályban, amilyennel mi nem rendelkezünk. Az itteni szülők általában azon vannak, hogy ebben a zsenge korban gyermekeik maradjanak mellettük. Inkább magánórakkal pótolják azt, amit esetleg mi nem olyan szinten nyújtunk, mint egy nagyváradi vagy debreceni iskola, de akkor sem kockáztatnák, hogy gyermekeik valahol a távolban hányódjanak, elkallódjanak.

– Ezek szerint semmiféle sznobizmus nem tapasztalható az itteni szülőkben, akik akár presztízskérdést csinálhatnak abból, hogy csemetéik hol járják ki a tizenkét osztályt?

– Margittán nem, a környéken viszont egyre inkább. Az utóbbi négy-öt évben terjedt el az a szülői felfogás, hogy ha már úgyis ingázik vagy bentlakásba kerül a gyerek, akkor legalább járjon egy nagyvárosi iskolába. Szülőként én nem örülnék annak, ha a nyolcadik osztályos gyermekem otthonról elkerülne, és csak hétvégeken találkozna vele. Szerintem ebben a korban nagyon fontos a családi háttér, az együttlét, a mindennapi beszélgetések...

– Mennyire van rálátása a tanároknak a diákok életére, arra, hogy ha félrecsúsznak, még időben tudják megállítani a lejtőn? Merthogy a Horváth

János-líceum a maga több mint ezerszáz diákjával nem kis iskola...

– Ha gondot észlelünk, akkor az osztályfőnök és az iskolapszichológus szintjén igyekszünk beavatkozni. Ha viszont meghaladja a kompetenciánkat, de a szülők partnerek a megoldáskeresésben, akkor leülünk velük, meghányjuk-vetjük a helyzetet, és javaslattal állunk elő. Létezik egy harmadik változat is, amikor a szülő és az iskola nem egy irányba húzza a szekeret, és maga a család jelenti a problémát. Ebben az esetben mi már kevesek vagyunk a megoldás megtalálásához. Legfeljebb az iskola-

Ha gondot észlelünk, akkor az osztályfőnök és az iskolapszichológus szintjén igyekszünk beavatkozni. Ha viszont meghaladja a kompetenciánkat, de a szülők partnerek a megoldáskeresésben, akkor leülünk velük, meghányjuk-vetjük a helyzetet, és javaslattal állunk elő.

pszichológus által próbálunk lelki támaszt nyújtani a gyerekeknek.

– Érezni azt, hogy a határ, azaz a Nyugat közelsége negatívan is hathat az ifjabb nemzedékre?

– Nem hinném, szülőként én legalábbis nem tapasztaltam. Nem tudom, mi történik Nagyváradon vagy a többi határ menti nagyobb városban, de egy biztos: kisebb településként Margitta másfajta értékrendet képvisel. A kisvárosnak ugyanis megvannak a maga előnyei: itt mindenki mindenkit ismer, és az emberek nem közömbösek egymással szemben. Például, ha egy diák elkezd dohányozni, és ezt észreveszi a negyedik vagy ötödik szomszéd, egészen biztos, hogy felhívja erre a szülők figyelmét.

– Térjünk az oktatás minőségére. Mennyire elégedett a diákokkal és a kollégákkal?

– Amondó vagyok, hogy mindenki igyekszik a lehető legjobban végezni a

dolgát. A kollégák hozzáállása az eredményekből is visszaköszön. Az elemiszek számos mese- és szavalóversenyen tündökölnék, a nagyobbak meg a különböző tantárgyversenyeken és iskolán kívüli tevékenységeken bizonyítanak. Az érettségi eredményekre sem panaszkodhatunk, bár tudjuk, hogy az érmelléki falvakból származó diákjaink számára komoly kihívást jelent megküzdeni a román nyelvvel és irodalommal. Úgy, ahogy sokaknak a matematika is kemény diónak bizonyul. Általában vannak pótvizsgázóink, osztályismétlőink nincsenek. A szakosztályokkal, mint mindenütt az országban, kissé más a helyzet. De minthogy azok a fiatalok, akik ide járnak, az utcán kallódjanak, inkább tanuljanak szakmát, aminek majd hasznát vehetik. A kicsengetést megelőző tanár-diák közös szerenádra az asztalra kerülő finomságokat a pincérnek és szakácsnak tanuló szakiskolásaink készítették. Ezeknek a gyerekeknek már

említett ballagási ünnepségen nem állította le a csöcseléket, inkább tétlenül szemlélte gyermekeink lehurrogását és megalázását. Nem azt akarom mondani, hogy cselekedete által a magyar iskola szülőatyjává vált, de hogy akaratán kívül

– Csak négyszemközt. Egyszerűen nem tekintette prioritásnak. Pedig semmi tennivalója nem lett volna azon kívül, hogy elindítja a közbeszerzést, és a végén átveszi a munkálatokat. Szerencsére az idei helyhatósági választásos-

Úgy sikerült kigondolni a három központ kínálatát, hogy kiegészítsük egymást, ne pedig versenyezzünk egymással. Amúgy nem jellemző, hogy a margittai gyermek Székelyhídra vagy Érmihályfalvára menjen iskolába, mint ahogyan ennek a fordítottja sem valószínű.

most megígérték a helyi és környékbeli vendéglátósok, hogy miután kikerülnek az iskolából, alkalmazza őket.

– Az elmúlt négy évben, 2020 és '24 között nem az RMDSZ irányította a várost, egy román tanárember, Marcel Emil Sas-Adăscăliții volt a polgármester. Előnyt vagy hátrányt jelentett a magyar iskola számára ez?

– Mindenképpen hátrányt, és nem azért, mert a kolléga román nemzetiségű. Jól ismerem, dolgoztam vele, az egykori vegyes tannyelvű iskolában, amelyet vezetett, a helyettese voltam, tehát tudom, kiről és miről beszéltek. Ő volt az, aki az

hozzájárult tanintézményünk létrehozásához, az biztos. Nemcsak igazgatóként, önkormányzati képviselőként is kijelenthetem, hogy az elmúlt négy évben nagyon nehezen tudtunk Sas-Adăscăliții-vel együtt dolgozni. Semmiben nem volt partner, mintha nem is a pedagógusi társadalomból származna! Néhány évvel ezelőtt Cseke Attila minisztersége alatt az iskolánknak kiutaltak központi alaptól ötmillió lejt egy sportcsarnok építésére. Az önkormányzat kisajátította és kifizette a tulajdonosnak a két iskolaépületünk közötti területet, megvan a terv, fel van szabadítva a telek, és a sport szakos polgármester négy éven keresztül még az első kapavágásig sem juttatta el a projektet. Kérdelem én, most az az ötmillió lej mire elegendő, illetve a tornatanár-polgármester konoksága és rosszindulata miatt most mennyivel kell megpótolni? Közpénzből, természetesen.

– Igazgatóként, önkormányzati képviselőként kapott-e erre valamiféle magyarázatot?

FOTÓ • SZUCHER ERVIN

Nagy Gabriella igazgató: „Számadatokat tekintve – tetszik, nem tetszik – a magyarság leszálló ágban van Margittán”

kon megtörtént a – nemcsak magyarok által – várva várt változás, és sikerült leváltani a jelenlegi városvezetőt.

– Mit ígér a város és a térség jövője?

– Ez az, amitől jó ideje tartunk, hisz látjuk, milyen kevés gyerek születik. Miközben a határ túlsó oldalán, az anyaországban csak ámulunk és bámulunk látván, hogy a városok parkjaiban ma már ritka az a házaspár, amely körül ne két-három gyerek szaladgálna. Sajnos ez nálunk nem így van. Ma már a roma családokban sincs hat-hét gyermek, mint hajdanán. Érződik, hogy ott, ahol az állam komoly népesedési politikával rendelkezik, ott gyarapodnak a családok, ott, ahol nem, a fiatalok egy, legfeljebb két gyermeket vállalnak.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Új év, új kezdet

Elhatároztam, hogy idén semmit sem fogok elhatározni. Egyszerűen hagyom, történjenek a dolgok a Fennvaló kedve szerint. Már ha egyáltalán létezik Fennvaló, és valóban fent létezik. Egyik nap a kisöcsém megkérdezte tőlem, hogy ha mi fent vagyunk, akkor mi van azokkal, akik a Föld túloldalán élnek? Ők hogy érzik maguk? Mondtam neki, hogy ugyanúgy, ahogyan mi, tekintve, hogy szerintük meg mi vagyunk lent. Akkor hogy van az, hogy mi sem esünk le, meg ők sem esnek le a Földről?

És akkor elmagyaráztam neki a gravitációs erőt, meg azt, hogy a Föld hozzánk képest oly elképesztően óriási, mi pedig őhozzá képest oly rettentően parányiak vagyunk, hogy a bolygó felületén

Egyik nap a kisöcsém megkérdezte tőlem, hogy ha mi fent vagyunk, akkor mi van azokkal, akik a Föld túloldalán élnek?

sehol senki sem érzi magát fent vagy lent, hanem egyszerűen csak a földön, és a középpont irányába húzó nehézkedési erőnek köszönhetően, ha akarunk, sem tudunk róla leesni. És hogy emiatt a földdobott labda visszahull, a fagy nem indul el a fellegek közé a tölcseről soha.

Rövid ideig egészen büszke voltam magamra. Az iskolámra. Amelyikbe járván megtanultam, hogy miért nem esik le, azaz fel az égbe az ember a Föld színéről. Bár tény, hogy mindannyian hol fent vagyunk, hol lent, épp csak a földfelszínen nem vagyunk soha. Az a legnehezebb dolog a világon, mert a földfelszín a fent és a lent közt az eszményi közép, és az egyszerű halandó az Istennek sem képes az eszményi középet megvalósítani.

Az arany középút, ezt szándékozom én ebben az esztendőben megvalósítani. Latba vetek mindent, amit az

FOTÓ: PIXABAY

„A Föld hozzánk képest oly elképesztően óriási, mi pedig őhozzá képest oly rettentően parányiak vagyunk...”

iskolában idáig összeszedtem. Például ezt a fent-lent dolgot, meg az Istent és a Fennvalót, aki, ugye, nem lehet nekem fent, mert akkor a Föld túloldalán élők számára hol van? Elég nagy gondot jelent számomra ez az Úristen-Fennvaló dolog. Attól tartok, a környezetemben található felnőttek nem veszik komolyan a kérdést.

Az idők szorgalmasan eljárnak templomba. Láttam ezt, amikor konfirmáltam, és két évig komolyan el kellett járnom templomba. Akkor jutottam arra a következtetésre, hogy az Úristennel csak az idős nénik foglalkoznak, és azok, akik valamilyen oknál fogva kötelező módon a templomban kell, hogy tartózkodjanak istentisztelet idején. Ráadásul édesanyám, aki szintén foglalkozik a Fennvaló problémájával, bár templomba nem jár, azt mondta nekem, hogy rendes református ember nem kell, hogy templomba menjen ahhoz, hogy Istenével párbeszédbe elegyedjék. Mert mi bármikor megszólíthatjuk őt,

mert ő tulajdonképpen bennünk van, és mindent tud és lát.

Ettől eléggé beijedtem, bár az az igazság, hogy ez így normális. Attól függetlenül, hogy Istennek vagy valami egyébnek hívjuk, azt, hogy ne lopj, ne ölj, ne paráználkodj, akkor is be kell tartani, amikor senki sem lát bennünket, és ha nem tartjuk be, akkor felborul az egyensúly a Földön. Ezt így nem mondtam senkinek, csak a fejemben gondoltam el. És aztán arra a következtetésre jutottam, hogy ezt nem mindenki gondolja így, és még aki így gondolja, annak is nagyon nehéz az egyértelmű parancsolat szellemét megtartani. Ezért van az, hogy most semmit sem határozok el, csak egyszerűen bízom abban, hogy a Fennvaló nem dolgozik ellenünk az új esztendőben.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

A kis közösség nagy ereje Segesváron

A maroknyi közösség összetartó ereje a segesvári magyarság legfontosabb aduja. Ezt nem a politikusok állítják, hanem maguk az érintettek: tanárok, diákok és szüleik egyaránt. A magyar tagozattal is rendelkező Mircea Eliade Főgimnáziumban nemcsak helyi és környékbeli diákok tanulnak, Brassó, Hargita és Szeben megyéből is érkeznek tömb- és szórványbeli magyarok. László Imola aligazgató szerint, bár a politikai széljárás nemigen kedvez, ráadásul apadóban van a diáklétszám, nem szabad lemondani az önálló magyar tannyelvű iskola régóta tervezett alapításáról.

Amikor az 1980-as években az iskola jelenlegi igazgató-helyettese, László Imola diák volt, a Mircea Eliade Főgimnázium három párhuzamos magyar osztállyal működött. Mindössze a 11. osztályba való felvételi rostálta meg a diákokat, a vizsga után a három csoportból mindössze egy maradt, és ballagott

a fennmaradó 20 pedig Segesvár környékéről. Akár száz kilométeres körzetből is jönnek gyerekek: a Szeben megyei Erzsébetvárostól a Brassó megyei Olthévízig, a Maros megyei

Anyaországi segítséggel sikerült egy központi ingatlant vásárolni, azonban az impozáns épület átalakítása mindmáig várat magára. A nagy kérdés az, hogy néhány év múlva lesz-e kinek magyar iskolát indítani?

Szentdemetertől a Hargita megyei Szenterzsébetig az évtizedek során számos kisvárosba vagy községbe eljutott az Eliade hírneve. Arra a kérdésre, hogy a székelyföldi gyerekek – akiknek a közelében ott vannak az udvarhelyi és keresztyúri iskolák – miért választják a szórványnak számító Segesvárt, László Imola két nyomós okot említ: az egyik a bentlakásként működő Gaudeamus-ház kínálta lehetőségek, a másik a román nyelv elsajátítására alkalmas vegyes környezet. „Ha meg tudunk nyerni egy gyereket, legyen az bármilyen távoli, az elkövetkezendő években hozzánk iratkoznak a rokonai is. Persze sokat nyom a latba a lelkes meg a tanító véleménye. Mint ahogyan az is, hogy számos diákunk tanárként tért vissza egykori iskolájába” – állítja az aligazgató.

A kis közösség nagy előnye

A város egyetlen középiskolájába tömörülő magyar diákság száma nem haladja meg a 125-öt. Úgy, hogy Erdély más szórványtelepüléseitől eltérően, a segesvári magyar szülők nem a román tagozatban látják csemetéik „érvényesülési lehetőségeit”. A könyvelői, turisztikai

A magyar diákok közül a reál szakosok aránylag jól teljesítenek (85 százalékuk veszi az akadályt), a humánra iratkozottaknak azonban néha még csak fele sem éri el az átmenő jegyet.

„Mindenki a reálba szeretne bejutni, a humánba azok iratkoznak, akiket az átlagnál jobban érdekel a magyar irodalom vagy az idegen nyelvek. Ám ugyanitt a gyengébb képességű diákok is helyet kapnak” – mondja az aligazgató.

el két esztendő után. A rendszerváltást követően két kilencedik osztály indult: reál és humán szakon. „Mindenki a reálba szeretne bejutni, a humánba azok iratkoznak, akiket az átlagnál jobban érdekel a magyar irodalom vagy az idegen nyelvek. Ám ugyanitt a gyengébb képességű diákok is helyet kapnak” – mondja az aligazgató. A reál osztály matek–infó, illetve természettudományi osztályt jelent, míg a humán intenzív németet vagy angolt.

A város elitnek számító középiskoláját nagyrészt az Aurel Mosora Általános Iskola „táplálja”. Innen származik a diákság mintegy 80 százaléka,

vagy autószerelői szak mindössze egy pár magyar fiatal vonz az ipari líceum román osztályaiba, mint ahogy évente egy, legfeljebb két diák a német tannyelvű Joseph Haltrich Elméleti Líceumban kezdi a középiskolai tanulmányait.

László Imola szerint azonban a kisváros és kis közösség párosítás mindenképpen előnyt jelent. Például hamarabb fény derül az esetleges gondokra, amelyeket így időben lehet kezelni. Nem mindig sikerül, ismeri el a vezető tanerő, de az esetek nagy részében az osztályfőnökök és a szülők bevonásával sikerül kiköszörölni a csorbát. Az igazgató azt sem rejti véka alá, hogy időnként kénytelenek elnézőbbek lenni,

Gályabál

csak hogy ne veszítsenek gyerekeket. Az a tény, hogy a 15 tanár közül nyolcan osztályfőnökök, garanciát jelent arra, hogy jobb rálátásuk van a diákok iskolai és azon kívüli tevékenységére. „Merthogy nálunk nagyon sok az iskolán kívüli foglalkozás, hisz rendkívül fontosnak tartjuk a gyermekek érzelmi intelligenciájának a fejlesztését. A román tagozathoz viszonyítva, itt legalább ötszörös az osztályfőnökök hozzájárulása a közösségi élet szervezéséhez” – mondja a tanárnő.

Az iskola mellett a segesvári iskolában tanuló fiatalok számára a Kikerics néptáncegyüttes az a hely, ahol a legjobban egymásra és magukra találhatnak. Ezenkívül számos más csapatépítő akció és rengeteg kirándulás kovácsolja össze a társaságot. A három anyaországi testvériskolával fenntartott kapcsolat évi ugyanannyi kirándulást jelent: Békéscsabára, Kiskunfélegyházára és Keszthelyre. A Békés vármegyei tanintézménnyel diákcseraprogram is működik, amely minden tanévben négy segesvári sulisnak lehetőséget nyújt arra,

hogy egy-egy hetet a Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnáziumban töltsön.

Nem véletlen, hogy az érettségi találkozókra az alma materbe visszatérő öregdiákok mindig a csodálatos közös-

A Kikericsben táncoló gyerekeknek egy része már otthonról hozta a népi hagyományok iránti szeretetet. Az iskolában számos olyan diák tanul, akinek anyja vagy apja, esetenként mindketten, valamikor a Kikericsben ropták.

ség összetartó erejét emlegetik, hozzátéve, hogy a segesvári évek után milyen furcsának tűnt az egyetemista élet kínálta szabadság a maga előnyeivel és hátrányaival.

A szülői példa

Számos délutáni-esti programba a szülők is szívesen bekapcsolódnak. A magyar tagozat közel száz bérletet váltott a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház előadásaira, ebből huszonötöt a szülők vásároltak meg. Ilyenkor mindenki az iskola által bérelt busszal utazik, azok is, akik egyébként saját autójukkal gyorsabban megtehetnék az 50 kilométert.

A Kikericsben táncoló gyerekeknek egy része már otthonról hozta a népi hagyományok iránti szeretetet. Az iskolában számos olyan diák tanul, akinek anyja vagy apja, esetenként mindketten, valamikor a Kikericsben ropták. Nem véletlenül fogalmazott úgy Tóth Tivadar a tavaly ősszel, amikor az együttes fennállásának a 30. évfordulóját ünnepelték, hogy „amíg ilyen gyerekeink vannak, van jövőnk”. Azon a csodálatos novemberi estén, amely több száz résztvevőt begyűjtött a város egyik legnagyobb rendezvényközpontjába, az iskola volt aligazgatója, majd a város alpolgármestere és

egyben a Kikericset 1993-ban „elültető” Gaudeamus Alapítvány elnöke a színpadról körülnézve azt is kijelentette, hogy „ma nem éreztem azt, hogy Segesváron mi szórványban élnénk”. Így szokott történni a szalagavatón is, amelyre minden diák 15-20 vendéget hívhat meg. Ilyenkor Segesváron körülbelül 700 magyar szokott egybegyűlni; együtt ünnepelnek, majd együtt buliznak hajnalig nagykorúsítottak, szüleik és hozzátartozóik.

Szintén a szülők hozzáállását dicséri az a tény is, hogy miután húszéves kihagyás után a Mircea Eliade vezetősége a tavaly a díszegyenruha újbóli bevezetéséről döntött, míg a román tagozaton egy év után sem gyűlt be a teljes pénzösszeg, a magyar gyerekek szülei két nap alatt lerendezték az anyagiakat. „És még van egy fontos dolog. A mi gyerekeink tisztelttudóbbak. Ezt nem én mondom, ezt a magyar tagozaton is tanító román kollégák szokták mindegyre hangoztatni” – hívja fel a figyelmet László tanárnő.

Felemás iskolai eredmények

Amikor a tanulási eredmények elemzéséhez érünk, keskenyedni kezd László Imola mosolya. A román tagozat A és B osztályaiban nem kérdés, hogy sike-

Az igazgatónő azt sem rejti véka alá, hogy időnként kénytelenek elnézőbbek lenni, csak hogy ne veszítsenek gyerekeket. Az a tény, hogy a 15 tanár közül nyolcan osztályfőnökök, garanciát jelent arra, hogy jobb rálátásuk van a diákok iskolai és azon kívüli tevékenységére.

rül-e a teljes közösségnek az érettségi-jé. A C osztályban is megközelítőleg mindenki sikeresen vizsgázik, míg a F betűvel jelzett sport osztályban bizonyos gondok észlelhetők. A magyar diákok közül a reál szakosok aránylag jól teljesítenek (85 százalékuk veszi az akadályt), a humánra iratkozottaknak

FOTÓ • MIRCEA ELIADE FÖGMÁZSIUM FB OLDALA

Kiránduláson

azonban néha még csak fele sem éri el az átmenő jegyet. „Aki leérettségizik, az tovább is tanul. Más kérdés, hogy nem tér vissza Segesvárra. Nagyrészt az országban marad, de inkább Marosvásárhelyt vagy Kolozsvárt választja. Aki elbukja az érettségit, az csomagol, és indul külföldre dolgozni.

Jól jönne az önálló magyar iskola, de...

Az ezredforduló után a segesvári magyarságot egyre inkább kezdte foglalkoztatni az önálló anyanyelvű iskola létesítésének gondolata. Az RMDSZ kétszer is nekilendült, azonban a megyei szinten kötött politikai egyezség helyi szinten nem létezőnek minősült. A városi önkormányzatban kisebbségben lévő magyar képviselőt hasztalan hivatkozott az oktatási törvény előírásaira, nem sikerült a maga oldalára állítania a román tanácsosokat. „Mindig találtak valamiféle kifogást: vagy nem volt épület, vagy amelyik lett volna, azt semmiképp nem adták volna, a lényeg az, hogy nem akarták, hogy Segesvárnak magyar iskolája legyen” – panaszkodott évekkal ezelőtt az akkor már nyugdíjba vonult Farkas Miklós matematikatanár.

Az adminisztratív kísérletekkel szinte egy időben a Magyar Polgári Párt is megpróbálta a maga útját bejárni.

Anyasországi segítséggel sikerült egy központi ingatlant vásárolni, azonban az impozáns épület átalakítása mindmáig várat magára. A nagy kérdés az, hogy néhány év múlva lesz-e kinek magyar iskolát indítani? Segesváron két óvodában működik magyar csoport: egy belvárosiban és egy lakótelepiben. A gyermeklétszám egyik helyen sem éri el a húszat. „Az a gond, hogy minél tanultabb egy fiatal, annál nagyobb az esély arra, hogy elveszítsük, ne térjen vissza Segesvárra családot alapítani. A külföld, Kolozsvár és Marosvásárhely elszippantja azokat, akik az utánpótlást biztosíthatnák” – nyugtázza László Imola. A tanárnő egyetlen dolog vigasztalja: az egykori diákok túlnyomó többsége nemcsak érvényesülni próbál a nagyvilágban, igyekszik minden körülmény között magyarnak maradni. „A magyar iskola körül semmi mozgás, mintha elhalt volna minden. A kollégák közül is sokan értelmetlennek tartják az ügy erőltetését. Ráadásul az épület körül sincs minden rendben. Én amondója vagyok, hogy ha kevesen is vagyunk, nem szabad lemondanunk erről az álmunkról” – állítja és egyben tanácsolja a kétkedőknek László Imola.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Tündéri kisgyerekből kegyetlen harmadikos

Az iskolai zaklatás az agresszív viselkedés egyik fajtája, amelynek megvannak a sajátos jellemzői. A bullying (kiszolgáltatott személy bántalmazása) olyan indokolatlan agresszív viselkedésforma, amely ismétlődő jelleggel és szándékosan irányul egy gyenge, magányos egyénre, akinek nehézségei vannak ön-maga megvédésében. A zaklatás tudatos, szándékos, támadó, rosszindulatú, goromba tevékenység, melynek célja a kiszemelt áldozat megalázása és bántása. Elkövetője a szenvedés láttán örömet lel benne.

Könnyen észrevétlen marad, nem kerül nagyobb erőfeszítésébe a zaklatónak, gyors és hatásos, hiszen nagy szenvedést tud okozni.

Verés, fenyegetés

A bántalmazás többféle viselkedésen keresztül történhet: pl. verés, lökdösés, fenyegetés, meglopás, gúnyolódás, megalázás, kiközösítés, pletyka terjesztése stb.

A verbális, azaz szóbeli zaklatás nemtől függetlenül a legelterjedtebb forma, súlyos károkat okozhat visszakövethetetlensége miatt. Könnyen észrevétlen marad, nem kerül nagyobb erőfeszítésébe a zaklatónak, gyors és hatásos, hiszen nagy szenvedést tud okozni. A legnagyobb veszélye, hogy a gyermek önértékelését rombolja, mely még kialakulatlan, nem elég stabil ahhoz, hogy függetleníteni tudja magát a bántó jelzőktől.

Ez a forma az iskolai mindennapokban megjelenik. A tanítványaim előkészítő osztályosok voltak, amikor együtt jártak, nem kiközösítettek ki senkit,

nem klikkesedtek, csúfolkodás is alig-alig hallatszott. Harmadik osztályra teljes mértékben megváltozott a helyzet.

Klikkekre szakadás, konfliktusok

Egyik pillanatról a másikra maradtam tátott szájjal, ugyanis a tündéri kisgyerekekből, akik egymást szerették, most egymás ellen, a dominanciáért megküzdő, olykor-olykor kegyetlen harmadikosok lettek. Több vezető egyéniség van az osztályban. A fiúk még meg-megoldják egymás között a konfliktusokat, a lányok viszont klikkekre szakadtak, egymást kibeszélik, bántják, csúfolkodnak egymással. A háttérbe szorult lányok pedig a klikkek között bolyonganak, keresve a helyüket.

Harmadik osztályra teljes mértékben megváltozott a helyzet. Egyik pillanatról a másikra maradtam tátott szájjal, ugyanis a tündéri kisgyerekekből, akik egymást szerették, most egymás ellen, a dominanciáért megküzdő, olykor-olykor kegyetlen harmadikosok lettek.

Verseny a dominanciáért

Ijedtemben pszichológushoz fordultam tanácsért, akitől megtudtam, hogy ez a helyzet 3. osztályra általában máshol is kialakul, ugyanis a gyerekek versengenek egymással a dominanciáért, az elismerésekért. Hogy egymás szóbeli bántása ne legyen rendszeres, rengeteget beszélgetünk a témában mesék, videók, szituációs játékok kapcsán. Ami szerencsére nem jelent meg az

osztályom közösségében, az a fizikai zaklatás, ami a zaklatás leglátványosabb, könnyen felismerhető formája. Általában nem az első lépés, gyakran megelőzi verbális vagy/és kapcsolati abúzus. Fiúk körében gyakoribb, ám a kor előrehaladtával előfordulása ritkul.

A kapcsolati zaklatás alkalmazói el akarják utasítani, szigetelni az áldozatot, vagy tönkretenni barátságát. Külső szemlélő számára nehezen észrevehető, egészen finom jelzések is kifejezhetik: lenéző tekintet, fintor, sóhaj, szemöldökráncolás, megvető mosoly, ellenséges gesztusok.

A fiúk még meg-megoldják egymás között a konfliktusokat, a lányok viszont klikkekre szakadtak, egymást kibeszélik, bántják, csúfolkodnak egymással.

Nem kell bolhából elefántot csinálni

Volt olyan konfliktus két fiú között az osztályomban, ami nagy verekedéshez vezetett. A problémát „lemeccselték” maguk között, másnap ismét a legjobb barátok voltak. Ez a helyzet nem zaklatás, ugyanis egyszeri alkalom volt, nem titokban történt, hanem szemlélői voltak a cselekménynek, viszont az ilyen helyzetet a szülők viszonyulása nagyon meg tudja nehezíteni. Az elfogultság, a gyerek védelme a végtelenségig, a bolhából való elefánt megalkotása nem segít a helyzeten, sőt gyakran a nagy probléma a szülő fejében létezik, ami nem valós.

Ami nagyobb korosztályban jellemző, az az internetes zaklatás. Ennél a formánál az áldozat elleni támadások a technika segítségével történnek. Súlyosbítja

a károkozást, hogy az interneten vég nélkül, gyakran nagy közönség előtt zajlik a bántalmazás. Mivel a gyerekek nagy része rendelkezik okostelefonnal, melynek internet-hozzáférése van, az áldozat az iskolán kívül sincs biztonságban, mert online formában bármikor elérhetik őt, akár olyankor is, mikor a szobája „biztonságában” tartózkodik.

Hiába, hogy csak nagyobb korban jelenik meg ez a fajta zaklatás, fontos, hogy időben tájékozottak legyenek a gyerekek. Egyre több program, elő-

Az iskolai zaklatás elleni küzdelem hosszú és összetett folyamat, amelyben mind a pedagógusoknak, mind a szülőknek kiemelkedő szerepe van.

adás, oktató videó jelenik meg, amiket a pedagógusok könnyen igénybe vehetnek. Hiába, hogy a gyerekeim még csak 3. osztályosok, sokuk kezében van már okoskészülék, és kedvükre használják is azt, viszont fontosnak tartom, hogy beszéljek nekik arról, hogy mit tehetnek, ha fenyegetve érzik magukat, bajba kerültek. Erre példa még nem volt, viszont a szülő által figyelmen kívül hagyott interneten való keresgélés olykor-olykor meghozhatja a nem várt eredményt, ugyanis a gyerekek könnyen rátalálnak olyan felnőtt-tartalakra, amik károsak számukra.

A szülőnek is tennie kell

Ha zaklatásról, ha internethasználatról beszélünk, nem csupán a pedagógus szerepe nő meg, hanem a szülőé is. A tanci megold problémákat az iskolai időkereten belül, viszont az, hogy mi történik otthon, a szülő felelőssége. Nemcsak nekem, mint pedagógusnak, tancinak, osztályfőnöknek, nevelőnek kell az ismeretek bővítésén kívül a nevelésre is hangsúlyt fektetnem, felkészítenem az életre a gyerekeket, és olyan problémákról beszéljek velük, amik egyre inkább jelen vannak. A szülőnek is kell találnia mindennap

alkalmat arra, hogy beszélgessen a gyerekével, figyeljen apró dolgokra, cselekedetekre, és kövesse azt, hogy a gyerek számára mi elérhető akár az interneten.

Az okoseszközök használatát nem vettem meg, ugyanis egyes tanórákon is használjuk, élünk az általuk biztosított lehetőségekkel, viszont feladatommak érzem azt is megtanítani a gyerekeknek, hogy hogyan kell, lehet biztonságosan használni az internetet, milyen előnyei vannak. Ez a feladat a szülő feladata is. Sok felnőttől hallom, hogy egyes oldalakat letiltanak a telefonon, valamint rendszeresen követik azt, hogy a gyerek mit csinál az interneten. Bevezetik a „diétát”, vagyis meg van határozva, hogy a héten melyik nap, mennyi időt lehet internetezni, tévézni, így a szülő is könnyebben figyelemmel tudja követni, hogy mit néz a gyereke az interneten.

Az internetezésén kívül, amint már említettem, feladatom, hogy rendszeresen beszélgessek a gyerekekkel az egymást testileg, lelkileg való bántásról. Ezek az alkalmak megvalósulnak a személyiségfejlesztési vagy polgári órán, de ha valamilyen konfliktus alakult ki, akkor egyből.

Sok gyerek megérti, hogy mit jelent a zaklatás

Azt látom, hogy sok gyerek megérti, hogy egymásnak milyen fájdalmakat lehet okozni a beszélgetésekkel, bántásokkal, és hogy a konfliktusok megoldására nem megfelelő a bántás alkalmazása, hanem az őszinte kommunikáció vezet a kibéküléshez. Egyértelműen nagy szerepe van ebben is a szülőnek. Egyre több könyv, mesefilm, oktatófilm jelenik meg a témában, amiket már kicsi kortól lehet használni. A YouTube-on vannak olyan csatornák, amiken találhatóak hasznos videók: Mese TV-dalok, mesék, rajzfilmek gyerekeknek, Sokszínűség Oktatási Munkacsoport, ProSuli, Okos Doboz. Könyvek: Berci az mondja, állj!, A játszótér olyan, mint a dzsungel, Babaróka cipője, Hogyan győztem le a szekálómat, NEM mese, Ne bánts! könyv stb. A könyvek, mesék által már óvodás korban fejleszteni lehet a gyerekek empátiáját, érzelmi intelligenciáját. Iskolás korban pedig jó lehetőség arra, hogy a hangulat

meghitt legyen, bárki bátran mondhassa el a gondolatait, érzéseit. Olykor-olykor pedig felszínre törhetnek olyan tapasztalatok, érzések is, amiket nem tudatosítottak eddig, vagy épp, hogy nem volt bátorságuk elmondani. A gyerekeimmel többször alkalmaztam ilyen meghitt beszélgetőkört, ami alatt akár egy mese kapcsán beszélgettünk. Volt olyan alkalom, hogy a könny összegyűlt a szememben, ugyanis beszélgettünk a gyerekek általi bántalmazásról, viszont arra nem gondoltam, hogy van közöttünk olyan gyerek, akit nem valamelyik társa veri, hanem az apukája. Ekkor állt össze a kép bennem, hogy ez a gyerek lehet, hogy emiatt lesz agresszív és választáná leginkább a testi bántást egy konfliktus alkalmával, mintsem a kommunikációt.

Egy-egy beszélgetőkör kapcsán nemcsak a gyerekek fejlődnek, hanem olyan bensőséges légkör alakul ki, ahol a ta-

Egy-egy beszélgetőkör kapcsán nemcsak a gyerekek fejlődnek, hanem olyan bensőséges légkör alakul ki, ahol bátran megnyilvánulhatnak, ezzel is erősítve a csoportkohéziót.

nulók bátran megnyilvánulhatnak, ezzel is erősítve a csoportkohéziót.

Az iskolai zaklatás elleni küzdelem hosszú és összetett folyamat, amelyben mind a pedagógusoknak, mind a szülőknek kiemelkedő szerepe van. A gyermekek lelki és érzelmi fejlődése szempontjából elengedhetetlen, hogy a szülők és tanárok közösen teremtsenek olyan biztonságos környezetet, amelyben a gyerekek bátran megoszthatják érzéseiket, tapasztalataikat, és megtanulhatják a konfliktusok kezelésének helyes módját.

MIHÁLY GYOPÁR-
HENRIETTA
gyopar186@gmail.com

Múlt és jelen egyformán „levegőhöz jut” a 45 éves Szivárványban

Negyvenötödik születésnapját ünnepli az óvodások és kisiskolások számára szerkesztett Szivárvány gyermeklap, amely 1980-as megjelenésekor még A haza sólymai címen futott. László Noémi főszerkesztőt, aki az ugyanazon szerkesztőségben szerkesztett, nagyobbaknak szóló Napsugár lap főszerkesztője is, arról kérdeztük, hogy végigtekintve a Szivárvány 45 éves múltján: akár végiglapozgatva a régebbi számokat, akár a saját gyerekkori emlékeiből és négyéves főszerkesztői munkájából kiindulva, milyen volt, milyen lett a legkisebb olvasóknak szóló folyóirat.

„Zsigmond Emesétől, akinek 2020 őszén örökébe léptem, gyakran hallottam, hogy a Napsugár hajdani szerkesztője, a rendkívül népszerű Kányádi Sándor minden kínálkozó alkalommal elmondta, hogy nem kellett volna a »kis-testvért« megteremteni. Úgyhogy mondhatni, megoszlanak a vélemények...

A szerkesztőségéből figyelve úgy gondolom, helyénvaló döntés volt az egyetlen gyermekirodalmi lapot megketőztve differenciálni az olvasnivalót. A Szivárványnak az a különleges helyzete jutott, hogy ő az olvasni még nem tudók gyermekirodalmi lapja” – mutatott rá a főszerkesztő.

Megkérdeztük azt is, milyen szerkesztői elvek mentén állítják össze a folyóiratot az ovisoknak és kisiskolásoknak ma, amikor a kicsik érdeklődését, világlátását is határozottan dominálja a mozgókép, valamint hogy milyen érdeklődési területeket fog be főként a Szivárvány: irodalom, környezetismeret, kézimunka stb. „A korábbiakhoz képest jóval szelölőbbé tettük a Szivárvány oldalképét. Igyekszünk a szöveg és kép arányát megfelelő mértékben tartani. A lapot kinyitva azonnal kifestőre bukkanunk, több helyen szerepel rajzolni, vágni, ragasztani való anyag benne. A versek rövidek,

dallamosak, egyszerűek és közvetlenek. Két oldalasnál hosszabb szöveg nincs, akad egyoldalas is, ez általában vidám népmese” – ecsetelte a főszerkesztő. Mint mondta, a Fodor Sándor Csipkéből ismert Kukucsival, a kis vakondal a természetben kalandoznak, a hátsó traktusban megmutatják, hogy Erdély különféle óvodáiban, iskoláiban mivel telik a kézimunka-foglalkozás. Az olvasni tanulókat Böngésző néven futó, csupa nagybetűvel szedett oldalpárjuk segíti.

A Szivárvány gyermeklapnak több mint 12 ezer kis olvasója van. A főszerkesztőtől azt is megkérdeztük, hogy az óvónőktől, tanítónőktől, valamint persze a gyerekektől érkező visszajelzések alapján mi az, amire a kis olvasóknak leginkább igényük van. „Az illusztrációk minőségére kényesek vagyunk, és az irodalmi szövegek sem lehetnek pongyolák. Bár ez ingoványos talaj, a szerkesztő nem úszhatja meg, hogy végső

A Szivárvány gyermeklap 2025. januári címlapján Tomos Tünde rajza
communitas.ro/main/kozoktatás

45 ÉVES A SZIVÁRVÁNY!

45 évesek vagyunk! Bár Szivárványként képzelték el, a lap 1980-ban A haza sólymai néven jelent meg. Első tíz évében az óvodások és kisiskolások lapja e néven futott. Az 1989-es rendszerváltásként ismert események után a lap 1990 elején először jelent meg Szivárvány néven. '89-90 viharos télén a decemberi lapszám kimaradt. A januári és a februári összeragasztva látott napvilágot. Így írja át a címlapot a történelem!

Aki rajzolta: Deák Ferenc.

A Szivárvány című gyermeklap 1990 januárjában megjelent címlapján Deák Ferenc rajza

Unipan Helga rajza, 2012. június

soron saját ízlése alapján mond értékítéletet a beérkező anyagok fölött” – mutatott rá László Noémi. Mint mondta, a pedagógusok magyar népmesét, klasszikus magyar irodalmat és rövid szövegeket kérnek, a gyerekek viccet, rejtvényt, kézimunkát, képregényt. „Számomra az fontos, hogy a lapban múlt és jelen egyformán levegőhöz jusson. Mutassuk meg, mi mindent tud a veretes magyar nyelv és irodalom, de azt se rejtjük véka alá, hogy merre nem áll most, a huszonegyedik század második negyedében kujtorogni” – fogalmazott.

László Noémivel arról is beszélgettünk, hogy a digitális világ uralmában miként lehet mégis segíteni megőrizni az írott szó varázsa, titokzatossága iránti kíváncsiságot az ovis és kisiskolás korúak körében. „Azt hiszem, minden korban vannak olvasó és nem olvasó gyerekek. Sokan már a pocaklakó babának felolvasnak, és még kamaszkorúakkal is hajlandók együtt olvasni. Ők az én hőseim. Az olvasószenvély azonban valami belső örvény, a fantázia működtetésére és egyedüllétre való indíttatás függvénye is, s ha ez nincs,

a gyermek majd egyéb területen jeleskedik... bár képzelőereje, kreativitása sokat veszít” – fogalmazott a főszerkesztő. Rámutatott, a szerkesztőség a mindenkori hagyományokat őrizve gyakran szervez író-olvasó találkozót, hogy élő alkotóval beszélgethessenek a gyerekek. „A mi feladatunk tetszős formában felkínálni a mesei és verses univerzumba vezető átjárót, újra, és újra és újra” – mondta László Noémi.

MAGYAR KÖZOKTATÁS

Unipan Helga rajza a Szivárvány gyermeklapban, 2021. március

Csillag István illusztrációja, 2023. decemberi lapszám

Gyereksarok: színi kör kicsiknek

Gyerekekkel dolgozni öröm, tanulás, tükröz. Vincze Tímea, vagy ahogy a legtöbben ismerik, Cinci számára. A kolozsvári születésű, jelenleg Székelyudvarhelyen élő bábszínész, animátor a Cinci Gyereksarka nevű tevékenységéről, a kicsiknek szóló színi kör vezetéséről beszélt.

– *Úgy fogalmaztál, hogy a Gyereksarok által több álmod is valóra vált. Hogyan jött az ötlet, mi a célod ezzel a tevékenységgel?*

– A gyerekekkel való közös munka az, amivel igazán tudok azonosulni. Egyetem után bábszínészként dolgoztam 6 éven keresztül két város két erős bábszínházában (a kolozsvári Puck Bábszínházban és a sepsiszentgyörgyi Cimborák Bábszínházban – szerk. megj.) Rengeteget tanultam, és hálás vagyok azokért az éveket. Viszont a szakmai tapasztalatszerzés közben azt is megtanultam, hogy a bábszínháznak leginkább a lelki oldalát szeretem. A művészet egy szabad, szárnyaló dolog, és számomra elveszi a szabadságát a közhízi keretek közé való bezártság. 2020-ban a koronavírussal járó megszorítások és személyes útkeresésem ötvözése által úgy alakult, hogy kiléptem a bábszínházból, és elkezdtem keresni azt a munkaformát, amelyben a számomra fontos dolgokat élem: őszinte megnyilvánulás, művészi és személyes szabadság, saját kreativitásom korlátok nélküli kifejezése. A Gyermek ilyen, mindig őszinte, mert a jelenben él (amíg meg nem rontjuk mi, felnőttek). Gyerekekkel dolgozni számomra öröm, tanulás, tükröz. Ők mindig aszerint reagálnak, amilyen állapotot érzek nekem tőlem.

– *Hogyan öltött formát az álmod, és azóta milyen visszajelzéseket kapsz mind a gyerekektől, mind a felnőttek részéről?*

– Bár az ötlet már 2020-ban, a karantén idején kipattant a fejemből, 2022 nyaráig pihent az álomom, amikor lehetőségem nyílt egy esküvőn berendeznem egy gyereksarkot. A gyerekek azért szeretnek velem dolgozni, játszani, mert egyrészt a tevékenységek szórakoztatóak, energialevezető csatornák is, másrészt

FOTÓ: FACEBOOK/CINCI GYEREKSARKA

pedig sokat segít az, hogy érzik rajtam, mennyire élvezem a foglalkozásokat. A felnőttektől eddig pozitív visszajelzéseket kaptam, örülnek, hogy a születnapokat gazdagítom, hogy a Gyereksarok levele róluk a szervezés terhének egy részét. Hálásak azért, hogy kreatív időtöltést kap a gyermekük.

– *Milyen programokat, foglalkozásokat kínál Cinci Gyereksarka?*

– Cinci Gyereksarka nagyjából két részre osztja tevékenységeit. Az egyik az állandó jellegű csoportfoglalkozások: bábos hangszersimogató, meseszövés bábokkal és játékos románóra gyerekeknek. Ebben a csokorban kiemelt helyet kap a bábjáték, csapatjáték, az egyéni önbizalom építése és a csoportokon belüli együttműködés elősegítése változatos eszközök segítségével. Másrészt gyerekfoglalkozásokat kínál különféle események keretében (esküvő, keresztelő, születnap, fesztiválok, vásárosnapok). Ilyenkor a program kiegészül lufihajtogatással, lemosható tetkóval, arcfestéssel is. Minden tevékenységben van valamilyen tematikus kézimunka, maszkot, pálcás báb, képkollázst, képeslapot készítenek, mert a gyerekek számára nagyon jó eszköz a tanulásban a különféle anyagokkal (gyurma, festék, rajzolás stb.) való érintkezés.

– *A Valeo Art nonprofit szervezet munkatársaként ApRókák címmel színi kört is vezetsz.*

– A Valeo Art egyesületnek köszönhetem, hogy Udvarhelyen élek és tevékenykedem. Ahogy a neve is mondja, ez egy művészeti egyesület: ének, zene, színház, bábszínház. Bekő Fóri Zenkő színész, ifjúsági mentor és Faluvégi Chripkó Krisztina énektanár, magánénekes jelenti az egyesületet. 2023 nyara óta pedig én is bábszínész, animátor szerepemben. Az ApRókák színi kör kiegészíti a többi színi kört, azért indítottuk el, mert Zenkő már vezeti a nagyobb korosztályokat (Színi Minik, Minifigurák, Üvegfigurák, Felnőtt színi), és a kicsi korcsoportnak (6–9 évesek) még nem volt ilyen jellegű foglalkozás. Drámajátékok, bábozás, improvizáció, maszkal való játék, színpadi mozgás – ezekkel a dolgokkal foglalkozunk minden hétfőn.

– *Milyen célokkal, tervek vágtál neki az idei évnek?*

– Az idei év egyrészt már egy adott szakmai biztonságban indult, mert van heti rendszerességű tevékenységeim, és az esküvői szezonra is van már néhány meghívásom. Másrészt egy új oldal is képbe került, ahol még inkább főszerepet kap a bábjáték. Egy reneszánsz egyesület hívtam korabeli bábjátékosnak, amiért nagyon hálás vagyok, vásári bábjátékkal készülök. Ez egy energiával teli műfaj, szórakoztat és tanít is, interaktív részt, zenét is tartalmaz. Nagyon izgalmas.

Természetjáró gyerekek igazi túrákon

Rekordszámú résztvevővel szervezte meg teljesítménytúrát az Erdélyi Kárpát-Egyesület (EKE) kolozsvári tagszervezete Kismihály Boglárka szerint. Az EKE Kolozsvár 1891 szervezet irodavezetője tavalyi tevékenységük kiértékelésén kívül azt is megosztotta, hogy idén milyen újdonságokkal készülnek, mivel szólítják meg a különböző korcsoportokat, köztük a gyerekeket, illetve hogyan jelentkezhetnek a kirándulásokra a természetkedvelők.

– *Hogyan értékeled az EKE Kolozsvár 1891 szervezet 2024-es tevékenységét, sikerült elérni a kitűzött célokat?*

– Összességében sikeres évet zártunk, hiszen tavaly ünnepeltük az EKE-gyereksíverseny 20. születésnapját 80 résztvevővel, ötévessé cseperedett a Hangay Oktáv Családi Síverseny, amelyen 55 versenyző állt rajthoz, megszerveztük mind a négy teljesítménytúrát rekordszámú 1101 résztvevővel, emellett nagyjából 170 gyalogos, buszos és kerékpáros túrát hirdettünk meg az év folyamán, több mint 2900 résztvevőnek biztosítva minőségi szabadidős tevékenységet a természetben. Ugyancsak sikerként könyvelhető el, hogy ősszel ismét beindultak a gyerektúrák, amelyek meglepően nagy népszerűségnek örvendtek, a novemberin például 110 résztvevővel (56 felnőtt és 54 gyerek) túráztunk a Bükk ösvényein. Fontos kiemelni, hogy az egyesület tavalyi tervei nem valósulhattak volna meg 119 önkéntesünk közbenjárása nélkül, akik saját szabadidejüket felajánlásával tették lehetővé rendezvényeink sikeres megszervezését.

– *Milyen túrákat terveztek a 2025-ös évben, van-e újdonság közöttük?*

– A 2025-ös eseményeink között elsőként a síversenyeket emelném ki, hiszen nemrég derült ki a végleges dátum, így március 8–9. között szeretettel várjuk a téli sportok szerelmeseit a Buszkát sípályára. Január folyamán az online regisztrációt is beindítjuk. Ami a túrákat illeti, nagyon fontosnak tartjuk a családok megszólítását, emiatt 2025-ben minden hónapban szeretnénk legalább egy gyerektúrát szervezni. 2024-ben több magashegyi kirándulás is bekerült a repertoárba, amelyek hiánypótlóknak bizonyultak, és nagy népszerűségnek örvendtek, így idén is szeretnénk néhány magasabb csúcsot meghódítani. Természetesen a Kolozsvár környéki hosszabb-rövidebb túrák sem fognak elmaradni, hiszen nem kell több száz kilométert utazni ahhoz, hogy kimozduljunk a természetbe, kincses városunk is rendelkezik számos kedvelt túraútvonallal.

– *A kirándulások közül melyiket ajánljátok kezdő s melyiket tapasztalt túrázóknak, illetve milyen korosztálynak?*

– Ha valaki újról fogadalmait között megfogalmazza, hogy 2025-től szeretne rendszeresen túrázni, de nehezen teszi meg az első lépéseket, azoknak azt ajánlanám, hogy kezdésként

FOTÓ: LŐRINCZ FERENC

Szülinapi tortás csoportkép 20. EKE-gyereksíversenyen

vegyenek részt a rövidebb és könnyedebb, Kolozsvár környéki kirándulásokon. Ezek általában közepes hosszúságú és nehézségű útvonalak, így egészségi állapotának megfelelően szinte bárki teljesítheti őket. A kisgyerekes családok számára általában olyan útvonalakat gondolunk ki, amelyek nem túl hosszúak (maximum 10-12 kilométeresek), és nem is túl nehezek, de mégis kihívást jelentenek a gyerekeknek, hiszen így tapasztalhatják meg a természetjárás igazi örömet. A tapasztalt és nagyobb kihívásra vágyó személyeknek természetesen a magashegyi túrákat ajánljuk, ahol saját erőnlétüknek megfelelően feszegethetik határaikat.

– *Hol, meddig és milyen feltételeknek megfelelően jelentkezhetnek az érdeklődők ezekre a kirándulásokra?*

– A buszos túrák, kirándulások esetében általában egy online Google-ürlap kitöltésével jelentkezhetnek az érdeklődők, hiszen fontos tudnunk a pontos létszámot az utazási logisztika megszervezése miatt. A gyerektúrák és egyes kerékpáros vagy kisautós kirándulások esetén szintén ki kell tölteni egy jelentkezési űrlapot, de vannak olyan túrák is, ahol a túravezetőnél kell bejelentkezni telefonon. Ezt minden esetben pontosítjuk a meghirdetett túratervben, ahol pedig nem szerepel, hogy szükséges előzetes bejelentkezés (pl. a Kolozsvár környéki vagy szerdai túrák esetén), csupán meg kell jelenni pontos időben a találkozási helyszínen. A síversenyekre és teljesítménytúrákra a rendezvények saját weboldalán lehet regisztrálni, emellett a részvételi feltételeket, útvonal-leírásokat, fontos információkat is itt tesszük közzé. Ugyanakkor Facebook-oldalunkon is megosztjuk túratervünket és fontosabb eseményeinket.

Elgondoltató film az oktatási rendszer kisebb-nagyobb hibáiról

Számos erdélyi városban – Kolozsváron, Nagyváradon, Temesváron, Sepsiszentgyörgyön, Csíkszeredában, Kézdivásárhelyen, Gyergyóban – a Fekete pont című új magyar filmet január folyamán. A Filmtett Egyesület forgalmazásában a mozivásznakra került alkotás Szimler Bálint helyenként groteszkbe hajló, örkényi hagyományokat továbbvivő filmje.

erőre a magyar film társadalomtudatos vonulata. A kritikából idézünk: a válaszok annak ellenére sem egyértelműek, hogy a Fekete pont sok tekintetben remek mű.

Filmes közösségekben, film szakokon terjednek városi legendák azzal kapcsolatban, hogy melyik nagy rendező vagy épp jelentős tanár szerint milyen rövid idő alatt lehet eldön-

A Fekete pont számos magyar producer együttműködésében, független alkotásként valósult meg, és három díjat nyert tavaly Locarnóban.

Amint a film ismertetőjében szerepel, „ájduló gyerekek és végelethetetlen beszédek az ünnepélyes tanévnyitón. Finomfőzelék és hipós felmosóvíz jellegzetes szaga a menzán. A Berlinből hazaköltözött tízéves Palkó csodálkozva szemléli egy átlagos magyar iskola mindennapjait. Egyedül Juci néni, a pályakezdő tanárnő érti őt meg igazán, aki szintén elszenvedője a házmaster-kultúrában megragadt intézményi rendszernek – erről szól a Fekete pont című filmdráma”.

A Fekete pont forgatókönyvírója és rendezője Szimler Bálint (Balaton Method), operatőre az Emmy-díjas Rév Marcell (Euphoria, Fehér isten, Jupiter holdja, A feleségem története), producere Osváth Gábor és Mártonffy Zoltán, főbb szerepeiben pedig Mészöly Anna, Paul Mátis és Marozsán Erika látható.

Amint a Filmtett.ro portálon megjelent, Vigh Martin által írt kritikában olvasható, Szimler Bálint első nagyjátékfilmjének legnagyobb kérdése, hogy lehet-e még újat mondani a kortárs iskolamozis dömpingben, valamint hogy kaphat-e új

teni, hogy egy film jó-e, vagy sem. Vannak, akik azt állítják, hogy egyetlen jelenet elég, s amennyiben ezt elfogadjuk, a Fekete pont kitűnő film, ugyanis a nyitójelenete csodálatos.

Csak Palkó (Paul Mátis) arcát látjuk, miközben a jól ismert fapados légitársaság kényelmetlen lila székjeit és azokról éppen felpattanó ideges embereket figyeljük, akik nem értik, miért nem lehetett időben kinyitni azt a nyamvadt ajtót. Mélyben fortyogó feszültség, és egy fiú, aki megpróbál ezen felülemelkedni, amíg hagyják neki – ez lesz a Fekete pont magja, ami köré rengeteg lehetetvékony réteget húz fel a rendező.

Szimler filmjének helyzete egyszerre lenne könnyebb és nehezebb, ha lefejténénk róla a kontextust, amelyben elkészült. A rendező – olyan munkáinak köszönhetően, mint az Itt vagyok, vagy a Balaton Method – másfél évtizede a magyar szerzői filmes szcéna megkerülhetetlen alakja, ráadásul mostani filmje (ahogy azt a nyitó felirat hirdeti) széles körű szakmai együttműködés nyomán jött létre, így megítélés szempontjából a közönség bizonyos rétegeiben előnyből indulhat. Ezzel együtt számtalan buktató is nehezíti ennek a mozinak a dolgát, a kortárs iskolafilmes trend csak az elmúlt két évben

A Fekete pont legnagyobb erőnye, hogy általánosságban a szabályok társadalomban betöltött szerepéről is érvényesen beszél. Hiszen a szabály definíció szerint arra szolgál, hogy segítse az együttélést.

tucatnyi sikeres szerzői mozit termelt ki európai szinten, így ebben a filmtípusban újat mondani – vagy legalább megpróbálni elkerülni az összehasonlítást – szinte lehetetlen. Ráadásul arról is egyre több szó esik, hogy a magyar filmek – nem kis részben az Inkubátor Programnak köszönhetően – újonnan felerősödő társadalmisága kitermelte a maga tartalmi, strukturális, adott esetben ideológiai meghatározottságait, ami miatt sematikussá vált néhány darab, ez a veszély pedig erőteljesen leselkedett Szimler munkájára is.

Az európai (szerzői) filmek az elmúlt években nagy figyelmet fordítottak az iskola intézményére. Magyar szintén a közelmúlt két legnagyobb figyelmet kiváltó mozija (Magyarzat mindenre, Elfogy a levegő) egyaránt az oktatási rendszer szűrőjén keresztül foglalkozott társadalmi törésvonalakkal, de német (A tanári szoba, Bachmann tanár úr és az osztálya),

pont fontos filmtörténeti előzménye a Kardos Ferenc és Rózsa János által jegyzett Gyerekbetegségek, amelyben szintén egy szertelen gyerek és az idealista tanár között alakul ki szövetség, csak abban a filmben a gyermeki fantázia irányába indulunk el, itt pedig a realista mélyfúrás lesz a fontos.

Szimler rendezése kapcsán ismét csak elkerülhetetlen az összehasonlítás a Magyarzat mindenre című Reisz-művel, hiszen a Fekete pont szinte napra pontosan egy évvel utóbbi után, ugyancsak fesztiválsikereket követően, egy potenciálisan Fontos Film ígéretével érkezik a hazai mozikba. A két alkotás felépítése sok tekintetben hasonló, mindkét rendező hétköznapi szituációk sorából bontja ki társadalombírálatát, ám abban a tekintetben a Fekete Pont felé billen a mérleg nyelve, hogy ebből a filmből két szálát – az iskolai színdarab és az egyik tanár kirúgása – leszámítva, hiányzik a nagyotmondás igénye.

török (Elszáradt füvekről), francia (Az osztály) és román (Érettségi) példákat egyaránt találunk. A következőkben – a teljesség és a témában releváns összes film megemlékezésének igénye nélkül – a legfontosabb alkotásokban elemezzük a megjelenő oktatásképet, kitérve a tanárok és a diákok helyzetére, valamint arra is, hogy a művek mennyiben tekintik az iskolát a társadalmi beavat(ód)ás intézményének.

Az alaptörténet rendkívül egyszerű, s tulajdonképpen csak keretként szolgál a különös jelenetfüzér számára. Palkó édesanyjával (Marozsán Erika) Berlinből költözik haza, és hamar bekerül egy általános iskola ötödik osztályának kegyetlen világába. Palkó nem tud megfelelni minden szabálynak, és nem azért, mert ő egy különösebben rossz gyerek lenne, hanem mert nem érti a regulákat, és neki nem elég az autoritás. Ebből aztán az iskolaközösségben rengeteg konfliktus adódik, mert a tanároknak egyszerűen nincs eszköze az egyéniségek kezelésére.

A gyermeki nézőpont mindig is ziccere volt az ilyen filmeknek, hiszen sokkal őszintébben lehet általa rácsodálkozni világunk legapróbb fonákságaira is. Ilyen értelemben a Fekete

Szimler helyenként hagyja kifolyni a kezéből a dramaturgiát, ami persze értelmezhető hibaként, viszont ez a fajta tökéletlenség összességében jól tesz a film könnyedségének, játékoságának, így férnek meg a kész műben az olyan, a történet haladását valóban nem szolgáló jelenetek, mint például a technikatánár egyeztetése az ablak javításáról.

A Fekete pont legnagyobb erénye, hogy általánosságban a szabályok társadalomban betöltött szerepéről is érvényesen beszél. Hiszen a szabály definíció szerint arra szolgál, hogy segítse az együttélést. De mi szükség van regulákra egy olyan közösségben, ami túlzás nélkül menthetetlen? Itt mintha minden szabály csak arra szolgálna, hogy fenntartsa a status quót, és növelje a feszültséget a szereplőkben. Szimler filmjének ez is központi eleme: a karakterekben hihetetlen mennyiségű elfojtás dolgozik, aminek adott pillanatban bárki lehet a célpontja. A portás csúnyán beszél azokkal, akik nem a bejáratot használják, a szülők pedig azt érzik, bármit megengedhetnek maguknak kevésbé tehetős társaikkal szemben.

Az európai (szerzői) filmek az elmúlt években nagy figyelmet fordítottak az iskola intézményére. Magyar szintén a közelmúlt két legnagyobb figyelmet kiváltó mozija az oktatási rendszer szűrőjén keresztül foglalkozott társadalmi törésvonalakkal.

ÖSSZEFOGLALÓ

Szülők Akadémiája: hiánypótló előadások Szatmáron

A gyermeknevelés sokakat foglalkoztató kérdéseire segít válaszokat, megoldásokat találni a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Szatmárnémeti Kihelyezett Tagozata és a Pedagógus Egyesület által szervezett, Szülők Akadémiája elnevezésű ingyenes előadás-sorozat. A kezdeményezőkkel, vagyis az óvodapedagógusok és tanítók képzését immár 25 éve végző tagozat egyetemi oktatóival, Szabó-Thalmeiner Noémivel és Stark Gabriellával beszélgettünk. Egyre inkább növekszik az igény a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Szatmárnémeti Kihelyezett Tagozata által szervezett, Szülők Akadémiája elnevezésű ingyenes előadás-sorozat iránt. A kihelyezett tagozat 2024-ben volt 25

A kihelyezett tagozat 2024-ben volt 25 éves, vagyis a BBTE immár több mint negyedszázada képezi Szatmárnémetiben is az óvodapedagógusokat és tanítókat.

éves, vagyis a BBTE immár több mint negyedszázada képezi Szatmárnémetiben is az óvodapedagógusokat és tanítókat. A tagozat Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézetének oktatói immár negyedik éve szerveznek előadás-sorozatot azon szülők számára, akik igénylik, hogy szakemberek igazítsák el őket a gyermeknevelés útvesztőiben. Az intézet egyetemi oktatóit, a képzés kezdeményezőit, Szabó-Thalmeiner Noémit és Stark Gabriellát kérdeztük arról, hogy miért és miként mutatkozik igény arra, hogy szakemberek igazítsák el a szülőket a gyermeknevelés fejtörést okozó kérdéseiben, nehézségeiben. Stark Gabriella egyetemi adjunktus, a képzéseket szervező Pedagógus Egyesület vezetője elmondta, talán a legtöbb fejtörést okozó kérdéskör a kamaszkorral kapcsolatos problémák területe. „Akinek kamaszkorú gyereke van, abban sok kérdés merül fel azzal kapcsolatban, hogy a felnőtt miként beszélgesse a serdülővel, hogyan »vészeli át« ezt az időszakot. A másik mérföldkő a gyermeknevelésben, amikor váltás következik a gyerek életében: bölcsődébe, óvodába, iskolába megy – ilyenkor fontos, hogy miként segítsék az átmenetet, beilleszkedést a szülők. Szintén sokan érdeklődnek az érzelmi intelligenciához kapcsolódó kérdések iránt” – magyarázta Stark Gabriella. Hozzátette, vannak felnőttek, akik arra keresik a választ, miként foglalkozzanak a speciális nevelési igényű gyerekekkel, de olyanok is, akik ahhoz szeretnének eligazítást kapni, miként segítsenek a különböző életszakaszokban a gyerekeknek a tanulásban. „Az is észrevehető, hogy sokan érdeklődnek a szülői kiégés témaköre iránt – a jelek szerint sokakat érint. A nevelési problémákkal szembesülők részvételével az előadások után

nagyon jó beszélgetések alakulnak ki. Úgy érzem, ez is segíthet közelebb jutni megoldásokhoz, hisz ilyenkor szembesülnek a szülők azzal, hogy nemcsak nekik akadnak gondjaik a nevelés szövevényes terepén” – fejtette ki Stark Gabriella. Hozzátette, az előadásokon elhangzottak és a beszélgetések megerősíthetik a szülőket abban, hogy bár természetesen néha hibázhatnak, attól még jó szülők.

Szabó-Thalmeiner Noémi, a Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet szatmárnémeti tagozatának vezetője, egyetemi adjunktus is arról beszélt, hogy meglátásuk szerint hasznos és hiánypótló az immár negyedik évada működő Szülők Akadémiája, amelyen a résztvevők létszáma változó, volt már 300 érdeklődő, de olyan előadás is, amin 150-en vettek részt. „Sok szülő érdeklődik, olyanok is, akik Szatmáron vagy Szatmár közelében laknak, de Nagyváradból és máshonnan is érkeznek résztvevők. Egyébként Pedagógus Egyesületünk is a tanítóképzést, a pedagógusképzést akarja támogatni, ezért szervezi az egyetem és az egyesület közösen a Szülők Akadémiáját. Ugyanakkor az is a célunk, hogy a közösséggel tartsuk a kapcsolatot úgy, hogy útmutatásokat, tanácsokat tudjunk adni. Tehát ha már itt van a BBTE szatmárnémeti kihelyezett tagozata, akkor szolgáljuk a közösséget is” – magyarázta a tagozat vezetője.

Mint mondta, fontosnak tartja, hogy a szakmabeliek tudjanak választ adni a szülők kérdéseire. „Indulásból igyekeztünk olyan előadókat hívni, akik helyiek. Mert fontos, hogy a szülők kapcsolatba kerüljenek a szakemberekkel, akik itt helyi szinten is, előadáson kívül is tudnak majd nekik segíteni nehezebb

„Úgy érzem, ez is segíthet közelebb jutni megoldásokhoz, hisz ilyenkor szembesülnek a szülők azzal, hogy nem csak nekik akadnak gondjaik a nevelés szövevényes terepén” – fejtette ki Stark Gabriella.

helyzetekben. Mert lehet, hogy egyébként a közösség nem tud az itteni szakemberekről, pszichológusokról, gyógypedagógusokról, családterapeutákról, gyakorló tanítókról, akik konkrétan segíthetnének nekik. Az előadásokon főként pedagógiai, pszichológiai kérdések kerülnek előtérbe: tanulási zavarok, szorongás, a hisztis, akaratos gyerek kezelése, de a pozitív kötődésen alapuló nevelésről is hallhatnak előadásokat a szülők, vagy a kamaszkor megannyi nehézségének megoldásairól” – mutatott rá a tagozatvezető.

MAGYAR KÖZOKTATÁS

Konkrét tippek a hatékony tanuláshoz

A hatékony tanulási módszereket listázza a Mersz.hu, azaz a Magyar Elektronikus Referenciamű Szolgáltatás, az Akadémiai Kiadó elektronikus alapműveinek gyűjteménye. Ezeket a módszereket a pedagógusok felvázolhatják a diákoknak, hogy tudatosabb, célravezetőbb legyen a felkészülés folyamata.

Szigorú ütemterv és következetesség

Azt mondják, ahhoz, hogy meg tudj enni egy elefántot, először fel kell szeletelned – vagyis ahhoz, hogy megoldhass egy problémát, érdemes apróbb, könnyebben megfogható részekre. Összegezd, mi mindent kell megtanulnod, elolvasnod vagy megírnod. Ha ez megvan, oszd fel a listát a rendelkezésedre álló idővel arányosan, az ütemtervedben pedig hagyj helyet az étkezéseknek, pihenésnek, sportnak is.

A nehezebb feladatokat sorold előre a tágabb ütemtervben és az adott napon is, így hamar túl leszel a legrosszabb részeken.

Tiszta jegyzet, rendes tanulósarok

Nagyon sok múlik a megfelelő körülmények megteremtésén is. Akár otthon, akár a könyvtárban vagy egy kávézóban szeretsz inkább tanulni, mindig törekedj az állandóságra. Lehetőleg egy világos, csendes sarkot válassz, ahol minimális a zavaró ingerek száma.

Memoriter a tudás anyja

Bár magolni, azaz szó szerint megjegyezni dolgokat szinte senki nem szeret, a pszichológusok szerint a különböző memorizáló módszerek (mint az ismételtetés vagy a hangos „felmondása” a tudnivalóknak) sikeres stratégiát nyújtanak a konkrét információk elsajátításában.

Manipuláld a tananyagot kedved szerint: írd le vagy olvasd el többször hangosan, ha pedig lehetőség van rá, használj vagy akár készíts saját audio- vagy videóanyagot. Használd ki az üresjáratokat, és üres perceidben – mint például

Ha a diák idejében tudatosítja magában, miként is kell „jól” tanulni, akkor sokkal könnyebben fogja venni az akadályokat

közlekedés, zuhanyzás vagy bevásárlás közben – gyakorold folyamatosan a tanultakat a könnyebb előhívhatóság érdekében. Egyes vizsgálatok szerint ezekkel a technikákkal akár négyszer annyi ténytanyagot is képesek lehetünk elraktározni, mintha nem alkalmaznánk ilyen módszereket.

Vizuális tanulási technikák

Ha valamit meg szeretnél tanulni, érdemes minél több csatornán keresztül az agyadba juttatnod az információt. Például ahogy olvasol, intellektuálisan feldolgozod az anyagot, ha pedig mindezt hangosan és értelmezve teszed, az auditív csatornát is kipipálhatod. Ezután jöhetnek a tanulásmódszertanban oly fontos vizuális tanulási technikák. Írd az azonos kategóriájú dolgokat mindig ugyanolyan színnel, vagy használj olyan fejlett technikákat, mint a gondolatterkép; a vizuális módszerek segíteni fognak abban, hogy a tudásod rendszerezett és különösebb nehézségek nélkül felidézhető legyen. Tartózkodj viszont attól, hogy kihúzófílcet a teljes anyagot kipingáld a füzetedben – ha mindent kiemelsz, a jegyzeteid átláthatatlanokká és voltaképp haszontalannokká válnak majd. Tartsd magad ahhoz

az ökölszabályhoz, hogy egy oldal maximum 15%-át emeled ki, így biztosan nem esel majd túlzásba.

A kevesebb több

Itt egy szokatlan tanács: tarts szünetet! A tanulási folyamat megtervezésénél kevesen gondolnak arra, hogy hosszabb-rövidebb pihenőszakaszokat is bele kellene szuszakolni a napirendbe. Abban, hogy az agy mennyi információt tud egyszerre befogadni, vannak egyéni különbségek, de az közös, hogy valahol mindenképpen van egy határ, ha pedig ezt elérjük, kimerültség és drasztikus teljesítményromlás jelentkezhet. Alkalmazd itt is a „kevesebbet többször” alapelvet, és hagyj kisebb szüneteket a különböző anyagrészek között. Netezz egy keveset, sétálj körbe a szobádban, vagy hallgasd meg a kedvenc számod, és ugrabugrálj rá egy kicsit – a lényeg, hogy húsz-húsz perc erős, zavartalan koncentráció után törd meg a rutint, és ereszd ki a gőzt. Az ilyen minikatarziszok lehetővé teszik majd, hogy ismét megújult erővel tudj koncentrálni a következő tanulószakaszban.

Zene a fülnek, léleknek és a... nőiességnek

Leám már hétévesen rázendített arra, hogy meg szeretne tanulni hárfázni. Szerintem onnan kezdődött az egész, hogy beleszeretett a görög mitológiába (nem, nem a családtagok unszolására,

persze nem ennyire egyszerű, mert az ókori görögök nagyon jól értettek a zenei marketinghez: a hárfához hasonlatos líra előfordul még Hermésznel és Orfeusznel is, számtalan görög vázán és

hangszer vonzza. Válaszként megkaptam azt az érvet, amelyre már nem tudtam nemet mondani, hanem egyszerűen a föld alól is előszedtem az álomtárgyat: „Anyá, ez a legnőiesebb hangszer!” Ek-

Patakparti házikó

Farsangi flamencoöltözet

ahogy azt mindenki gondolná), és egyszerűen elbűvölte Apollón lírájának líraisága. Erre ugyan nem kérdeztem rá külön, hogy „ugye, Lea, ez azért van, mert...” Nem dresszírozom a gyermeket arra, hogy önmagát folyamatosan elemezgesse, mert ez az önmagunk túlelemzésének előszobája. Amúgy is én vagyok a felnőtt, nekem kell összeraknom a puzzle-t, az összképet a nagyon kínálkozó nyersanyagból.

Azonban szerintem ez a hárfás história pont onnan indult: a gyermekem megkereste, hogy a ma létező és fungáló hangszerek közül melyik az, amely olyan líraian szép és poétikus mélységekkel kecsegtető, mint a költészet, zene és gyógyítás örökifjú görög istenének hangszere. És ez, természetesen és egyértelműen, a hárfá. A helyzet

ábrázoláson vissza-visszatér. És ha ez mind nem lett volna elég, Lea felfedezte, hogy a számunkra igencsak jó barát és ismerős légítársaság, a Ryanair egy hárfatestű nőt választott logójaként...

No, de abból is gondolom, hogy a gyermekem fejében egy ilyen formájú hangszer erőteljes képzelet él, hogy amikor körülnéztem a világhálón, hogy mennyibe is kerülne nekem egy ilyen zenei kaland, és rögtön próbálkoztam nála egyéb hangszerekkel is, nem tágitott: „Lea, esetleg egy hegedű...?!” „Nem, anyá, hárfá!” „Gondoltál, esetleg, mondjuk a fuvalára...?!” „Nem, anyá, a hárfára gondoltam!” Olyannyira egyértelműen nem pártolt el a kiszemelt hangszertől, hogy amikor már nyolcéves lett, feszített a kíváncsiság és megkérdeztem, hogy miért pont ez a

kor tudtam meg pontosan, hogy az ókori világ csodálata mellett mit testesít meg a hárfá leánygyermekem számára: a „nőiesség” volt a kulcsszó. Nyilván, hogy egy valamirevaló anyá azért ezt szeretné biztosítani a lánya számára, főként, ha ez imígyen meg is fogalmazta. És annál is inkább, hogy önmagán észrevette már egy jó ideje, hogy elég erőteljesen, mondhatni nyakig benne van a férfiminőségben családfenntartóként és mikroközösségi tartóoszlopként, aki cipekedik és kitart, taktikázik a különböző, férfiasabbnál férfiasabb feladatok között, kioszt és nyomatékosít, kérelhetetlen és előre tervező stb. Egyértelmű, hogy egy önreflektív nő jubilál, ha a lánya felismeri egy hangszerben a női minőséget, azt, amiből otthon keveset láthat, a ritkán viselt nyáriruhát

és magas sarkú csizmát leszámítva... ez még a családi kassza és erőforrás-tartalékok nőiesen drasztikus megcsapolását is megéri. Mindez végül így hangzott el férfias határozottsággal: „Lea, nincs pénzünk, de ha nagyon meg akarsz tanulni hárfázni, akkor anya megveszi neked!”

És így is lett... Azonban előbb még kinyomoztam, hogy egyáltalán van-e Brassóban olyan tanár erre a hangszerre, aki magyarul tudja a gyermekemet oktatni, hiszen szórványvidéken ez az elsőrendű fogas kérdés. És találtunk tanárt, csupán ezt követően találtam meg egy olyan adás-vételeket közvetítő oldalon az egyetlen hangszert (igen, pont azt, ami kellett!), amelyről nem is álmodik arról az ember, hogy ilyesmit

És ha ez mind nem lett volna elég, Lea felfedezte, hogy a számunkra igen-csak jó barát és ismerős légitársaság, a Ryanair egy hárfatestű nőt választott logójaként...

egyáltalán talál, ráadásul elérhető áron. Mondanám, hogy a „csillagok állása”, azonban ezt a viláértelmezési kártyát már kijátszottuk a hazai közéletben nem is olyan régen, így hát csak annyit mondom: minden a Lea elképzelései és álmai szerint alakult. És meglett a hárfa. Utána meg a leckék is elkezdődhettek eléggé intenzíven. Természetesen, szintén a Lea elképzelései alapján, így hát ő is befekteti azt az erőt, energiát és időt, amire szüksége van ahhoz, hogy ebből egy rendes hangszerstanulás legyen.

Ha tanácsokat kellene itt osztogatnom, akkor az elsőszámú talán az lenne: nem kell erőszakoskodni, erőltetni a gyermeknél azt, amit csak a szülő szeretne, a gyermek pedig nem. Ha nem akar hangszer tanulni, akkor rábírní, ha nem akar egy bizonyos hangszeren játszani, akkor rábeszél... Mondjuk, ezt a tanácsot elég könnyű nekem itt kiosztogatni mindenkinek, olyan körülmények között, hogy eddigi történelmünkben nem nagyon volt olyasmi, ami a Lea elképzeléseivel ellentétes lett

volna, és azt rá is lehetett volna erőltetni bármilyen módszerrel és időintervallumban. Gyerekevelési szakkönyvek: „Nem szabad a gyermekre mindent ráhagyni, mindent az ő akarta szerint csinálni!” Lea anyja: „Bemutatom Leát, a gyerekevelési könyvek kisbetűs részének megformálóját, a bevált nevelési módszerek megtorpedózóját!” A viccet félretéve: vannak olyan dolgok, amiket úgy csinálunk, ahogy én akarom. Általában teljes harci mezben és maximális stratégiai felkészültséggel szoktam ezeket végül elérni. Nem kell engem sajnálni, mert mindkettőből van raktáron. Csak mondom... A hárfázás nem ebbe a kategóriába tartozott. És ez valamilyen szinten (nem pénzügyileg) imponált is nekem.

Azért sem alkudoztam sokáig a hangszer mibenlétén, mert láttam benne a távlati vonatkozásokat: ha mindenképpen megpróbáltam volna lealkudni egy hegedűre, akkor ezzel azt is megtanítottam volna a gyermeknek, hogy az álmai és elképzelései alkudhatók. „Jaj, ne Józsit válaszd, hanem Pityut, mert neki is van két füle és egy jól jövedelmező munkahelye!” (Tetszés szerint választható egyéb alkuhelyzet is: „Ne a képzőművészetet válaszd, hanem a jogot, mert abból legalább meg tudsz élni!” Igen, láttam már pszichésen tropára ment embert egy ilyesmi miatt...) Úgyhogy ilyet nem játszunk már csak azért sem, mert elég sokba szokott kerülni, és a tandíjat mindig utólag kell befizetni, amikor már a leckének semmi értéke, értelme. Aki nem hiszi, járjon utána!

Még a zenei kalandunk elején – félig viccesen, félig komolyan – mondtam Leának: „Azt szeretném, ha az anyádtól két fontos útravalót kapnál: a humort és a zenét. Ha ez a kettő megvan, akkor egy csomó mindenben könnyebben átlendülsz.” És ezt komolyan gondoltam. A vicces része az volt, hogy ezt úgy mondtam, mintha egy kenderszakállas öreg halász lennék, aki épp a tengerből meríti ki ezt a nagyívű bölcsességet.

Úgyhogy immáron eszmei értéke is van ennek a hárfának, főként számomra. És mivel az eszmei értékek felbecsülhetetlenek, a hangszer valós értékét nyomban el is felejtettem, hiszen az kevesebb, mint amit valójában jelképez: a Lea álmát és az én anyai hagyatékomat. Most itt nem kezdem ecsetelni, hogy a

hárfajáték miféle készségeket fejleszt, miért jó a léleknek meg az idegrendszernek, mert ezt minden hangszer kapcsán el lehet mondani különbözően elhelyezve a hangsúlyokat. Tény viszont az, hogy Leának immár van egy konkrét eszköze a saját maga megnyugtatósára, felvidítésére, kiegyensúlyozására. Egy olyasmi, amihez nem kell az anyja. És ezzel most nem a vonatkozó felelősségeim alól szeretnék kibújni. Épp ellenkezőleg. Úgy gondolom, hogy sok ilyen fogódzót kell nyújtanunk a gyermekünknek, amihez csak közvetve van közünk, de tulajdonképpen a függetlenedését támogatjuk. Sok ilyen eszközt kell megmutatni neki azért, hogy kívá-

Az én „rendetlen” gyermekem nagyon érdekelt a rendteremtésben, ha tényleg szereti azt, aminek rendben kell lennie. Ez ilyen egyszerű, és úgy gondolom, hogy mindezt érdemes kipróbálni.

lassza magának azt, ami a leginkább talál hozzá.

A hangszer pedig egyértelműen egy ilyen konkrét eszköz. Még az is fontos, hogy ehhez csak ő ért, én meg nem. A gyermek tanítja, mutatja meg a szülőnek, hogy mit és hogyan kell csinálni. Vicesebb fogva: leányom nem szokott emlékezni arra, hogy a papucsát épp hol húzta le, de arra mindig gondja van, hogy a hárfát úgy tegyük vissza a huzatba, hogy ő azelőtt valamennyi kampót visszaállította a maga helyére. Az én „rendetlen” gyermekem nagyon érdekelt a rendteremtésben, ha tényleg szereti azt, aminek rendben kell lennie. Ez ilyen egyszerű, és úgy gondolom, hogy mindezt érdemes kipróbálni. Még úgy is, hogy a hárfát nekem kell a hátamon cipelnem, ez pedig télvíz idején, jeges felületen eléggé traumatikus élmény tud lenni...

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Lecseng az ünnep. Hová kerül „a legtrendibb”?

Az ünnepek elteltével, mikor az embernek sehogyan sem akarózik visszaállni a munkakedve, s minden nadrágfelhúzásnál a fogyás leghamarabbi lehetőségét latolgatja magában, azt ajánlják a pszichológusok, engedjünk még meg magunknak egy kis kikapcsolódást, ne ugorjunk bele hirtelen a mindennapi robotba. Menjünk ki a természetbe, sétáljunk, idézzük fel a szép emlékeket, az ünnep fényes hangulatát, ne vonjunk meg egyszerre minden jót magunktól, engedjünk meg egy kis finomságot néha, mert így jobban sikerül az átállás a kihívásokkal teli, rohanó szürke hétköznapiakba.

A sétám nem úgy sikerült, ahogy elképzeltem, mert a tömbházak melletti kukákba kidobott lekopasztott karácsonyfák látványa elszomorított. Halomban egymásra dobálva várták, hogy a nagy ünnep után elhordják őket a szeméttelre, vagy beőrljék valamilyen komposztba, vagy tűzre kerüljenek.

A vidám hangulatot gerjesztő nagy csillogást, melyhez olyan fontos, mondhatni nélkülözhetetlen a jelenlétük – mert hát ez a hagyomány –, felidézem most, internetről kiollózva az adventi készülődést segíteni hivatott javaslatokat, amelyek a „trendi karácsonyfa” díszítési stílusaira vonatkoznak.

„Aki még nem tudja, idén milyen stílusú vagy színű karácsonyfát állítson, segítünk képes összeállításunkkal. Összegyűjtöttünk 5 legtrendibb karácsonyfa-díszítést, amivel garantáltan kivívhatod szeretteid elismerését a fa körül.”

„Akik a klasszikus és hagyományos díszítést kedvelik, választhatják a gyönyörű arany és fehér színekben pompázó fát.”

„Ha stílusos díszítést szeretnénk, fontos az egység és a harmónia. Válasszunk 2 számunkra kedves díszet, (például hópelyheket, és gömböket), és azokkal dekoráljuk a gondosan kiválasztott fát, itt is fontos a harmónia.”

„Pink fa bevállalásoknak: azoknak, akik a meghökkentő és feltűnő

„Egymásra dobálva várták, hogy a nagy ünnep után elhordják őket a szeméttelre, vagy beőrljék valamilyen komposztba, vagy tűzre kerüljenek”

karácsonyfákat szeretik, egy igazán dögös pink díszítéssel készültünk. Ennél a stílusnál is figyelni kell a harmóniára, az egységességre, ugyanis könnyen ízléstelenné tehetjük a karácsonyfánkat, ha nem megfelelő díszeket választunk, nemcsak pink lehet az, hanem lila-zöld és kék is, melyeket egy kis fehérrel egészítünk ki.”

„Örökké divatos a piros és arany, itt bátran választhatunk bármilyen nagyságú és formájú díszeket, a kuszaság fogja egységesíteni a végeredményt.”

„A fehérre fújtatott fenyőfát arany színű gömbökkel és fehér-fekete csíkos szalaggal díszítik a dekoratőrök, és a végeredmény igazán trendi lett. Ezzel a fával biztosan sikert arathatunk az ünnepek alatt.”

Eddig az internetes gyűjtemény. A segítségre hivatott, „divatos, trendi” javaslatok tehát nem hiányozhatnak a karácsonyi készülődésből. Sőt ezek után

igazodunk, mert a karácsonyfának is íme megvan a maga divatja, modern díszítési stílusa, és ha lépést akarunk tartani a korról, akkor csak ezekből választunk. Vagy tiszta fehérre lefújtat, vagy igazi „dögös pinket”, vagy örökké divatos piros-aranyat, vagy klasszikus hagyományost, de bármelyiknél fontos az egység és a harmónia. Erre kell tehát vigyázzunk, mert ezek biztosítják számunkra az ünnepek fényes hangulatát – legalább 10 napig. Utána jöhet a kuka, a beőrlés, a szeméttelre vagy a tűz, és a szürke hétköznapiak, mikor arra ösztönöznek a pszichológusok, hogy sétáljunk minél többet a természetben, főleg a fenyvesek között, a friss levegőn.

BOGDÁN EMESE

bogdanemese@yahoo.com

Hivatalosan tizenhét munkaszüneti nap lesz idén

Romániában 2025-ben 17 hivatalos munkaszüneti nap lesz, amelyek közül 13 hétköznapra esik. A munkavállalók a január 6-i (vízkereszt) és január 7-i (Keresztelő Szent János ünnepe) munkaszüneti napok révén hosszított hétvégével kezdték az évet. A diákok és pedagógusok számára a téli szünet január 7-én ért véget a 2024–2025-ös tanév rendje szerint. A következő egyhetes szünidő február 10. és március 2. közötti időszakban lesz (a megyei tanfelügyelőségek döntése szerint). A tavaszi vakáció április 18. és 27. között, a nyári június 21. és szeptember 7. közötti időszakra esik.

A Digi24 hírtelevízió tájékoztatása szerint a kollektív munkaszerződés vagy a munkáltató döntése alapján bizonyos családi események, illetve különleges esetekben is pihenőnapot biztosíthatnak a dolgozók számára, így házasságkötés esetén 5 nap, gyermek születésekor 5 nap, ezenkívül további 10 nap jár az apának, ha elvégzett egy gyermekgondozási tanfolyamot. Családtag halála esetén 1–3 nap, vizsgadolgozat védeke esetén 30 nap fizetés nélküli szabadság jár, ami egyszeri alkalommal adható.

Azok a munkavállalók, akik vért adnak, jogosultak egy szabadnapra, amelyet a véradás napján vehetnek igénybe. A pedagógusok a június 5. tanítók napján, illetve az október 5-i oktatás világnapján is szabadnapra jogosultak. Ha munkavégzés nehéz vagy veszélyes körülmények között történik, a dolgozók további pihenőnapokat kaphatnak. Azokban az esetekben, amikor az alkalmazott a munkahelyén belül, de más munkakörben kezd dolgozni, és emiatt megváltoztatja a lakóhelyét, 5 szabadnapot kap az áttelepüléshez.

Sporttornaoktatás indul magyar gyerekeknek Kolozsváron

Magyar nyelvű sporttornaoktatás indul januárban Kolozsváron, ahol a talaj- és sztorna elemeinek ismertetése révén minőségi mozgástanulási élményt nyújtanak gyerekeknek. Balla Béla József, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Testnevelés és Sport Karának torna szakos tanára a felügyelete alatt zajló foglalkozások ötletgazdájá rámutatott,

az elmúlt 10-15 évben ugyan szervezetek minőségi sportfoglalkozásokat magyar ajkú gyerekek számára a kincses városban, de a kínálat korántsem volt túl változatos. A január 21-én induló kolozsvári foglalkozások kapcsán a torna szakos tanár a Krónikának kifejtette, a tevékenységek célja, hogy a talaj- és sztorna elemeinek oktatása révén minőségi mozgástanulási élményt nyújtsanak az 5–7 és 8–10 éves korosztály számára. Balla Béla József szerint a torna gyakorlása jelentősen hozzájárul a mozgásrendszer sokoldalú és harmonikus fejlesztéséhez. Kiemelte, a résztvevők olyan mozgásos készségeket sajátíthatnak el, amelyekre más sportágakban kevés vagy egyáltalán nincs lehetőség. Emellett a torna intenzíven megdolgoztatja az egész mozgatórendszert, ami hozzájárul a testtartásbeli problémák megelőzéséhez, és elősegíti az egészséges mozgásfejlődést. Nem utolsósorban pedig a gyerekek közös, pozitív élményeket szerezhetnek kortársaikkal.

Bölcsődék elkezdett korszerűsítését támogatják

Többlétfinanszírozást kaphatnak azok a bölcsődék, akik korábban pályázatot nyertek korszerűsítési és környezetbarát oktatási intézmények építésére. A szakértő fedezze a megemelkedett alapanyagárak miatt lelassult vagy leállított munkálatok többletköltségeit, hogy a kivitelezők befejezhessék a bölcsődék megépítését – olvasható az Rmdsz.ro-n.

Az intézkedés 22 épülőfélben lévő bölcsődét érint Romániában, így például az erdélyiek közül a belényesit, a margittait, a beszerceit, a rescabányait, az aranyosgyéresit és szamosújvárit, a dévait, a zilahit, a medgyesit és a dicsőszentmártonit. A többletfinanszírozás értéke összesen közel 50 millió lej. Mint ismeretes, Románia az Európai Unióban utolsó helyen áll a bölcsődei helyek számát tekintve.

A minisztérium összesen 110 bölcsődét épít a helyreállítási alapról, uniós finanszírozással. Az új mandátum átvételéig ezek közül csupán 7 bölcsőde készült el. Az építkezések befejezésének határideje 2025 decembere.

Új tanterveket és tankönyveket ígér az oktatási miniszter

A napi iskolai tevékenységek zökkenőmentességének biztosítását tekinti az egyik prioritásának Daniel David oktatási miniszter. A tárcavezető január közepén az Agerpres hírügynökségnek adott interjújában elmondta, hogy hozzáfogott az oktatási rendszer nagyon alapos átvilágításának. Daniel David elmondta, hogy a mandátuma első felében hatékonyabbá tenné az oktatási rendszert, de nem kíván módosítani a szerkezetét. A miniszter az interjújában részletesen kitért az iskolák felszerelésére, az iskolaelhagyás elleni fellépésre, a tanárok teljesítménymutatóira, az oktatás idejének költségvetésre és az országos vizsgákra. Hozzátette, dolgoznak az új középiskolai tanterveken, a tanárokat a diákok számára vonzóbb oktatási módszerek használatára képezik ki. A tankönyveket újragondolják, és ezzel egyidejűleg folytatják az iskolák felszerelését, hogy megváltoztassák az oktatási környezetet.

Két évfolyamot végezhetnek egyszerre a kitűnő diákok

Szigorúbb feltételek léptek életbe a kimagasló képességű diákok előrehaladásának lehetősége kapcsán, miután januárban megjelent a Hivatalos Közlönyben az erre vonatkozó törvény. Szabó Ödön RMDSZ-es szakpolitikus a Maszolnak elmondta, a szabályozás célja, hogy lehetőséget biztosítson a kiemelkedően jó képességű diákoknak arra, hogy gyorsabban haladhassanak az iskolai tananyaggal, azaz két évfolyamot végezhesse el egy tanév alatt. A szigorúbb követelmények csökkenthetik az érintett diákok számát. Az új rendszerben minden tantárgyból kiváló eredmény szükséges a továbblépéshez.

A lehetőség elsősorban azoknak a diákoknak szól, akik kiváló teljesítményt nyújtanak az iskolában. Az alsó tagozaton például csak azok élhetnek vele, akik minden tantárgyból kitűnő minősítéssel zárnak. Az 5–8. és 9–12. osztályok esetében pedig a 10-es átlag a követelmény. A rendszer már korábban is létezett, de most szigorúbb feltételeket szabnak.

Az új szabályozás szerint egy-egy ciklust – például 0–4, 5–8 vagy 9–12 – maximum egy évvel lehet lerövidíteni, így összességében a kötelező oktatást akár három évvel is gyorsabban be lehet fejezni.

Az oktatásügyi szakpolitikus elmondta, a jogszabály módszertana szerint a diákot be kell íratni a korosztályának megfelelő osztályba, és ha megfelel a feltételeknek, akkor az azt követő évfolyamot is elvégezheti ugyanabban a tanévben.

A lehetőség fizikailag is megerhelő a kiváló diákok számára, így a szabályok szerint a diák a saját osztályában az órák legalább 50 százalékán, a felsőbb évfolyamon pedig az órák 40 százalékán kell részt vennie. A fennmaradó 10 százalékot maga döntheti el, hogy melyik osztállyal tölti. A két tananyagot párhuzamosan kell teljesítenie, és mindkét osztálynaplóban szerepelnie kell. Ha a diák megtartja a kiváló eredményeit, akkor a következő tanévben a felsőbb évfolyammal haladhat tovább.

A rendszer előnye, hogy lehetőséget biztosít a kimagasló képességű diákoknak arra, hogy gyorsabban végezzék el az iskolát, hamarabb juthassanak egyetemre, és kamatoztathassák a tehetségüket. A hátrány viszont az, hogy a rendszer minden tantárgyból kiváló teljesítményt követel, ami rendkívüli terhet ró a diákokra, különösen a felsőbb évfolyamokon. A jövőben kiválósági központokat hozna létre a tanügyi tárca, amelyekben megfelelő szakmai segítséget kapnának a kimagasló képességű diákok.

Tanügyminiszter: a kormány nyitott lesz a korrekcióra

A tanügyminiszter szerint a jelenlegi kormány prioritásnak tartja az oktatás iránti elkötelezettséget, ezért nyitott arra, hogy korrigálja, ami a rendszer működését és fejlődését akadályozza. Daniel David oktatási miniszter Facebookon közzétett tavaly év végi üzenetében hangsúlyozta, biztosítja az oktatási és kutatási rendszer zavartalan működését, és olyan új fejlesztéseket (a kormányprogramból és más kiegészítő programokból) fognak megvalósítani, amelyek modernizálják a romániai oktatást és kutatást – olvasható a Maszolon.

„A most hatalmon lévő koalíciónak az oktatás mint stratégiai prioritás iránti elkötelezettségére építve a kormány nyitott lesz arra, hogy korrigálja azt, ami a működésünket és fejlődésünket akadályozza, és új intézkedéseket fogadjon el, amelyek segítenek bennünket, és amikor a gazdasági és pénzügyi helyzet kiegyensúlyozottabbá válik, feloldja a sürgősségi rendelet korlátozásait, és kérni fogjuk a területünknek tett ígérek betartását” – tette hozzá az oktatási és kutatási miniszter.

Nem életveszélyesek a háromszéki tanintézmények

Kovászna megyében noha vannak felújításra szoruló iskolák, de egyikük állapota sem veszélyezteti a gyerekek biztonságát. Kivételt képez a sepsikőröspataki iskola, de onnan már kiköltöztek a tanulók – írja a Kovásznai Tanfelügyelőségre hivatkozva a Székelyhon. Az iskola működési engedélyét a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium bentlakásának összeomlása után vonták vissza, amikor a háromszéki tanintézményeket is szigorú ellenőrzéseknek vetették alá. A Kovászna megyei közegészségügyi igazgatóság tavalyelőtt decemberben úgy ítélte meg, hogy a sepsikőröspataki iskolaépület leromlott tetőszerkezete miatt életveszélyessé vált.

Az önkormányzat 2016-ban pályázatot nyert a javításokra, de az évek során egyetlen kivitelezőt sem találtak a munkálatok elvégzésére. Az épület teljes körű felújítását és bővítését uniós pályázatból szeretnék elvégezni, a munkálatok körülbelül 12 millió lejbe kerülnek. Átmeneti megoldásként az új, 2022-ben befejezett óvoda hálótérmet osztályteremmé alakították át, ugyanakkor az önkormányzat segítségével két terem sikerült berendezni abban az épületben is, ahol most az óvodások vannak, így mindenkinek jutott hely. 161 sepsikőröspataki elemi osztályos és általános iskolás tanul itt, az óvodásokkal és a kálnoki gyerekekkel együtt 233-an vesznek részt a községbeli oktatásban.

A térségben lévő tanintézmények állapotának ellenőrzése a megyei közegészségügyi igazgatóság feladatkörébe

tartozik. A megyében, főleg vidéken, több olyan intézmény van, ahol vannak még tennivalók.

Fáklyás felvonulással emlékeztek meg Nagyenyed pusztulásáról

Az előző évekhez hasonlóan, idén is megtartották január 8-án az Emlékezzünk, hogy megmaradjunk! című rendezvényt, amely az 1848–49-es forradalom mintegy nyolcszáz nagyenyedi áldozatának állít emléket – számolt be az eseményről a Maszol.

Az erdélyi magyarság egyik legnagyobb tragédiájára az 1849. január 8-ról 9-re virradó éjjelen került sor, amikor a védtelen városra rárontó Avram Iancu seregei valóságos vérfürdőt rendeztek, közel 800 gyermeket, asszonyt, idős embert gyilkoltak le brutális kegyetlenséggel. Sokan megfagytak menekülés közben is, így az áldozatok száma jóval nagyobb volt, egyes történészek szerint megközelítette az ezret. A martalócok az épületeknek, templomoknak és a kolégiumnak sem kegyelmeztek, a város szinte teljes egészében leégett. A megemlékezés a pár éve megszokott forgatókönyv szerint a Bethlen Gábor Kollégium udvarán kezdődött. Galambfalvi Angyalka igazgatóhelyettes, az esemény konferálója, hangsúlyozta: ámbár Enyed nem felejt, ma mégis a magyar-román megbékélés pozitív példájaként tekinthetünk a városra.

A megemlékezésen Lőrincz Konrád, a Nagyenyedi Református Egyházmegye esperese kiemelte, mindkét esetben, noha a letiport nép követett is el hibákat vagy bűnöket, a támadás, ami érte őket, igazságtalan, aránytalan, embertelen és jogtalan volt. Ugyanakkor hozzátette: a megemlékezés célja nem a bosszúállás vagy hogy kikiabáljuk a világnak a mi fájdalmunkat, hanem felhívni a figyelmet arra, hogy az ilyen szörnyű események soha ne ismétlődjenek meg.

A megemlékezésen elődjéhez, Oana Badeahoz hasonlóan, részt vett Nagyenyed újonnan megválasztott polgármestere, Dragoș Crișan is, aki együtt-érzését fejezte ki a 176 évvel ezelőtti történetek miatt.

D. SZ.